

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

Analýza a hodnocení volnočasových aktivit v Hrádku

Analysis and evaluation of leisure time activities in Hrádek

Lucie SVATOŇOVÁ

Plzeň 2016

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta ekonomická
Akademický rok: 2015/2016

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Lucie SVATOŇOVÁ**
Osobní číslo: **K12B0104P**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Management obchodních činností**
Název tématu: **Analýza a hodnocení volnočasových aktivit v Hrádku**
Zadávací katedra: **Katedra marketingu, obchodu a služeb**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Zpracujte teoretický úvod do problematiky volného času a volnočasových aktivit.
  2. Charakterizujte město Hrádek ve vztahu k tématu práce.
  3. Analyzujte volnočasové aktivity nabízené v Hrádku.
  4. Zhodnoťte získané poznatky a navrhněte opatření pro zkvalitnění volnočasových aktivit v Hrádku.
-

Rozsah grafických prací: **neuveden**
Rozsah kvalifikační práce: **40 - 60**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

- **HORNER, Susan; SWARBROOKE, John.** *Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času.* Praha: Grada, 2003, 486 s. ISBN 80-247-0202-9.
- **HOFBAUER, Břetislav.** *Děti, mládež a volný čas. Vyd. 1.* Praha: Portál, 2004, 176 s. ISBN 80-7178-927-5.
- **HÁJEK, Bedřich; HOFBAUER, Břetislav; PÁVKOVÁ, Jiřina.** *Pedagogické ovlivňování volného času: současné trendy. Vyd. 1.* Praha: Portál, 2008, 239 s. ISBN 978-80-7367-473-1.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Hana Kunešová**
Katedra marketingu, obchodu a služeb

Datum zadání bakalářské práce: **23. října 2015**
Termín odevzdání bakalářské práce: **25. dubna 2016**

Doc. Dr. Ing. Miroslav Plevný
děkan

Ing. Jan Tráthof, Ph.D.
vedoucí katedry

V Plzni dne 23. října 2015

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

Analýza a hodnocení volnočasových aktivit v Hrádku

vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucí bakalářské práce za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

Plzeň dne .....

.....

podpis autora

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala paní Ing. Haně Kunešové, za odborné rady, postřehy a pomoc při zpracování této bakalářské práce. Velký dík patří také paní Vlastě Vaskové, místostarostce města Hrádek a vedoucí Pionýrské skupiny Hrádek, která mi ochotně poskytovala všechny potřebné informace při tvorbě této práce. V neposlední řadě bych chtěla poděkovat své rodině za trpělivost a podporu při studiu.

Obsah

Úvod.....	7
1 Volný čas.....	8
1.1 Definice volného času.....	8
1.2 Funkce volného času.....	11
1.3 Rozsah volného času.....	12
1.4 Ekonomický pohled na volný čas.....	13
1.5 Historie volného času.....	14
2 Člověk a volný čas.....	16
2.1 Účastníci volného času.....	16
2.2 Místa trávení volného času.....	20
2.3 Volnočasové aktivity.....	21
2.4 Organizace volnočasových aktivit v ČR.....	26
3 Město Hrádek.....	28
4 Analýza nabídky volnočasových aktivit v obci.....	31
4.1 Základní a mateřská škola.....	31
4.1.1 Aktivity při ZŠ.....	31
4.1.2 Aktivity při MŠ.....	33
4.2 Spolek NĚ-HA.....	34
4.3 Pionýrská skupina Hrádek u Rokycan.....	37
4.3.1 Pionýrská historie.....	37
4.3.2 Současnost.....	38
4.4 TJ Hrádek.....	42
4.4.1 Oddíl fotbalu.....	43
4.4.2 Oddíl ASPV.....	44
4.4.3 Oddíl stolního tenisu.....	45
4.4.4 Oddíl silového trojboje.....	45
4.4.5 Oddíl thaiboxu (thajský box).....	45
4.4.6 Oddíl nohejbalu.....	46
4.4.7 Oddíl badmintonu.....	46
4.4.8 Tělocvična, posilovna, sauna.....	46

4.5	Městská knihovna.....	47
4.6	Dům kultury, letní kino	47
4.7	Klub důchodců	49
4.8	Klub zahrádkářů	50
4.9	Hrádecká kapela a Hrádecký Bigband	50
4.10	Český rybářský svaz.....	50
4.11	Myslivecké sdružení Javor	51
4.12	Kynologický klub.....	51
4.13	Podpora spolků od města Hrádek.....	52
5	Analýza a hodnocení poptávky po volnočasových aktivitách v obci.....	53
6	Návrhy na změny v nabídce volnočasových aktivit	62
	Závěr	64
	Seznam tabulek a obrázků	66
	Seznam použitých zkratk	67
	Seznam použitých zdrojů.....	68
	Seznam příloh	70

Úvod

Tématem bakalářské práce je „Analýza a hodnocení volnočasových aktivit v Hrádku“. Město hraje ve způsobu trávení volného času svých obyvatel velkou roli, je tedy primárním zdrojem volnočasových aktivit. Důvodem pro výběr tohoto města je osobní přesvědčení autorky práce, že je v Hrádku občanům nabízena široká škála volnočasových aktivit. Cílem bakalářské práce je tedy analýza nabízených volnočasových aktivit ve městě Hrádek a jejich hodnocení na základě poptávky a názorů občanů, získaných metodou dotazníkového šetření. Dále pak uvedení návrhů na zlepšení či rozšíření nabídky volnočasových aktivit ve městě, vyplývajících z odpovědí respondentů v dotazníkovém šetření. Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část a do šesti kapitol. První dvě kapitoly jsou zaměřeny na teoretický úvod do problematiky, věnují se představení základních pojmů jako je volný čas a volnočasové aktivity, které s tématem souvisejí. Teoretická část bakalářské práce byla vypracována za pomoci odborné literatury. Třetí kapitola představuje město Hrádek. Po představení města jsou ve čtvrté kapitole rozebrány nabízené volnočasové aktivity rozdělené podle jejich poskytovatele. Ke každé volnočasové aktivitě či zařízení je uveden krátký popis. Pátá kapitola se zabývá analýzou poptávky po volnočasových aktivitách a jejich hodnocení, která byla uskutečněna prostřednictvím dotazníkového šetření v Hrádku v měsících listopad a prosinec roku 2015. Konkrétně kapitola obsahuje vymezení věkových skupin respondentů a vyhodnocení jednotlivých otázek dotazníku. Cílem autorkou práce sestaveného dotazníku bylo zjistit názor obyvatel o nabízených volnočasových aktivitách ve městě. Poslední kapitola uvádí požadavky občanů na zlepšení či rozšíření nabídky volnočasových aktivit, vyplývající z výsledků dotazníkového šetření. Východiskem pro zpracování této práce byly kromě odborné literatury také webové stránky, osobní konzultace a dotazníkové šetření.

1 Volný čas

1.1 Definice volného času

Pro zabývání se volnočasovými aktivitami, musí existovat volný čas. Pojem volný čas pochází z latinského slova „licere“. *„Licere značí to, co je dovoleno, představuje svobodu pro činnost, pro její volbu a využití podle vlastní vůle.“* (Slepičková, 2000, s. 10) Z latinského základu slova vychází i anglický a francouzský výraz pro volný čas. Výrazy „leisure“ a „loisir“ zahrnují již zmíněnou svobodu, svobodnou volbu, skutečnost rozhodnutí, výběru náplně volného času podle vlastního přání. (Slepičková, 2000)

Problematikou volného času se zabývá řada autorů a každý z nich má samozřejmě odlišný pohled na definování volného času. Výstižnou, ale velmi všeobecnou definici uvádějí Horner a Swarbrooke. Podle nich je volný čas *„časem, kdy můžete dělat, co chcete“*. (Horner, Swarbrooke, 2003, s. 54, dle Collina)

Hofbauerova definice volného času zní: *„Volný čas je čas, kdy člověk nevykonává činnosti pod tlakem závazků, jež vyplývají z jeho sociálních rolí, zvláště z dělby práce a nutnosti zachovat a rozvíjet svůj život.“* (Hofbauer, 2004, s. 13) Slepičková představuje volný čas jako *“dobu, časový prostor, v němž jedinec nemá žádné povinnosti vůči sobě ani druhým lidem a v němž se pouze na základě svého vlastního svobodného rozhodnutí věnuje vybraným činnostem. Tyto činnosti ho baví, přinášejí mu radost a uspokojení, nikdy obavy či pocity úzkosti.“* (Slepičková, 2000, s. 12) Hájek, Hofbauer a Pávková uvádějí že, *„volný čas je částí lidského života mimo čas pracovní (návštěva školy a pracovní proces) a tzv. čas vázaný, který zahrnuje biofyzilogické potřeby člověka (spánek, jídlo, osobní hygienu), chod rodiny, provoz domácnosti, péči o děti, dojíždění za prací a další nutné mimopracovní povinnosti. Volný čas je dobou, kterou má po splnění těchto potřeb a povinností člověk k dispozici pro činnosti seburčující a sebevytvářející – odpočinek a zábavu, rozvoj zájmové sféry, zlepšení kvalifikace, účast na veřejném životě.“* (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008, s. 10)

Jakubíková vymezuje volný čas jako *„část mimopracovní doby, v níž člen společnosti nevykonává žádnou nutnou činnost a kterou podle vlastního rozhodnutí využívá pro oddech, rozvoj osobnosti a pro různé formy zájmové činnosti.“* (Jakubíková, 2012, s. 16)

Pávková chápe volný čas jako „*opak doby nutné práce a povinností a doby nutné k reprodukci sil. Je to doba, kdy si své činnosti můžeme svobodně vybrat, děláme je dobrovolně a rádi, přinášejí nám pocit uspokojení a uvolnění.*“ (Pávková a kol., 2008, s. 13)

Odborná literatura také vymezuje volný čas jako čas, který zbývá po splnění pracovních i nepracovních povinností. To je tzv. zbytková, reziduální teorie volného času rozšířená zejména v německé literatuře. Přesnější a úplnější charakteristikou je, že volný čas je činnost, do níž člověk vstupuje s určitými očekáváními, účastní se jí na základě svého svobodného rozhodnutí, a která mu přináší příjemné zážitky a uspokojení. (Hofbauer, 2004)

Jak lze vidět, definicí volného času existuje mnoho, tato práce se nejvíce ztotožňuje s definicí dle Pávkové.

Někteří autoři uvádějí také čas polovolný, kam patří činnosti na hranici času povinného¹ a vázaného², jsou to aktivity, které přinášejí radost a současně i užitek (ruční práce, kutilství, zahrádkaření). (Pávková a kol., 2008)

Způsobem, jak určit hranice volného času může být vyčlenění času nezbytného pro přepravu do zaměstnání nebo na nákupy, dále nutného pro domácí práce a věnovaného k uspokojení potřeby jídla, spánku atd. z mimopracovní doby. (Jakubíková, 2012)

Pro vymezení pojmu volný čas je vhodné vyjít také z rozdělení veškerého času, který má člověk k dispozici. Hájek, Hofbauer a Pávková přichází s tímto tvrzením. „*Oblast povinností zahrnuje zaměstnání, péči o domácnost a rodinné příslušníky, činnosti nezbytné k zajištění biologických funkcí a časové ztráty související s plněním povinností. Oblast volného času zahrnuje odpočinek, rekreaci, zábavu, zájmové činnosti, dobrovolné vzdělávání, dobrovolnou veřejně prospěšnou činnost a časové ztráty s těmito činnostmi související.*“ (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008, s. 65)

Pojmy odpočinek a rekreace se v běžném životě většinou zaměňují, oba typy činností mají ale odlišný charakter i účel. Odpočinkové činnosti jsou velmi klidné, pohybové i psychicky nenáročné. Nejvydatnější formou odpočinku je spánek. Rekreční činnosti mají naopak charakter pohybové aktivity, nejlépe na zdravém vzduchu. Můžou mít

---

¹ Čas plnění povinností – např. zaměstnání

² Část mimopracovní doby - souvisí s uspokojováním svých biofyzilogických potřeb (spánek, jídlo, hygiena), přepravou, zabezpečováním chodu domácnosti apod.

podobu tělovýchovných nebo manuálně pracovních činností. Smyslem těchto činností je odstranění únavy a obnova sil. (Pávková a kol., 2008)

Ve volném čase se člověk může věnovat činnostem, které má rád, baví ho, uspokojují, přinášejí radost a uvolnění. Dělat je chce a může. Součástí volného času nejsou činnosti zabezpečující biologickou existenci člověka (jídlo, spánek, hygiena, zdravotní péče), u dětí a mládeže vyučování, u dospělých zaměstnání. Činnosti, které se zahrnují do sféry povinností, musí člověk vykonat, ať chce, či nikoli. To, co někdo pocítuje jako povinnost, může být pro někoho jiného zábavou a naopak. Do sféry povinností mohou být zařazeny i ty, které vyplývají z vnitřního mravního přesvědčení, např. pracovat na sobě, vzdělávat se, ale i rozšiřovat svůj kulturní obzor. Je tedy zřejmé, že hranice mezi sférou povinností a sférou volného času nelze přesně určit. Povinnost nemusí být vždy prožívána jako něco nepříjemného. Optimálním stavem je uvést do rovnováhy sféru povinností a sféru volného času. (Pávková a kol., 2008)

Volný čas je sférou, se kterou může subjekt v rámci daných společenských poměrů zcela volně nakládat. Činnosti, které člověk ve volném čase realizuje, si vybírá na základě svých vnitřních potřeb, odborných a společenských zájmů. Jednotlivec může podle vlastní vůle odpočívat, bavit se, rozšiřovat znalosti, zdokonalovat své dovednosti nebo se dobrovolně účastnit chodu společnosti. Volba činností, které jednotlivec ve volném čase provádí, je volbou svobodnou, i když na ní má určitý vliv např. rodina, zaměstnání, místo bydliště apod. (Švigová, 1967)

Volný čas je sférou, ve které se střídají různé činnosti. Volný čas lze charakterizovat jako prostor, ve kterém si člověk vybírá různé činnosti, ale současně jako soubor činností, které střídá. Pracovní činnost je zaměřena jedním směrem. Ve volném čase jde většinou o několik činností, které si člověk volí, zkouší. Přinesou-li mu určité potěšení, stávají se součástí jeho volby. Samozřejmě že určité činnosti dává člověk přednost, má svého oblíbeného koníčka, ale v průběhu dne nebo týdne volí i činnosti další. Člověk může jít na procházku, sportovat, využívat počítač, internet, sledovat televizi, navštěvovat divadla a kavárny. Existuje pestrost a střídání. Člověk potřebuje různorodé aktivity, aby uspokojil různé potřeby. (Švigová, 1967)

Volný čas vyjadřuje osobitost, individualitu člověka. Člověk může volný čas i promarnit. (Švigová, 1967)

1.2 Funkce volného času

Volný čas by měl plnit následující tři funkce:

- První funkcí volného času je funkce odpočinku. Každý může a bude volit jinou funkci odpočinku. Závisí to na obsahu práce, souhrnu fyzických a duševních sil, na potřebě a přání jednotlivce a na možnostech, které společnost poskytuje. (Švigová, 1967)
- Druhou funkcí je funkce zábavy. Zábava by měla být pestrá, individuální i kolektivní. Zábavou může být i pracovní činnost, ale spíš se sem řadí různé druhy zájmů, koníčků v manuální i intelektuální podobě. (Švigová, 1967)
- *Třetí funkcí volného času je samoučelný rozvoj lidských sil. Rozvoj lidských sil může mít samostatnou vzdělávací formu nebo může být a velmi často bývá součástí zábavy i odpočinku. Člověk velmi často odpočívá, když si čte, poslouchá hudbu nebo realizuje nějakou manuální činnost.*“ (Švigová, 1967, s. 71-72)

Všechny tři funkce volného času jsou velmi úzce spjaty a není možné je od sebe oddělovat. V ideálním případě by se měly všechny tři funkce vzájemně prolínat a vytvářet rovnováhu šťastného, zdravého a vzdělaného člověka. (Švigová, 1967)

„Funkce a možnosti volného času komplexně vymezil německý pedagog volného času Horst W. Opaschowski, který za základní považuje:

- *rekraci (zotavení a uvolnění)*
- *kompenzaci (odstraňování zklamání a frustrací)*
- *výchovu a další vzdělávání (učení o svobodě a ve svobodě, sociální učení)*
- *kontemplaci (hledání smyslu života a jeho duchovní výstavba)*
- *komunikaci (sociální kontakty a partnerství)*
- *participaci (podílení se, účast na vývoji společnosti)*
- *integraci (stabilizaci života rodiny a vrůstání do společenských organismů)*
- *enkulturaci (kulturní rozvoj sebe samých, tvořivé vyjádření prostřednictvím umění, sportu, technických a dalších činností).*“ (Hofbauer, 2004, s. 14 – 15)

Dle Hofbauera jsou za funkce volného času pokládány relaxace, regenerace, kompenzace, sociální prevence a výchova. (Hofbauer, 2004)

1.3 Rozsah volného času

V 70. letech 20 století Švigová ve své knize rozděluje základní druhy lidské činnosti, uskutečňované ve sféře denního času takto:

*„I. Čas na činnost bezprostředně biologické povahy (jídlo, spánek, péče o sebe) ve všední den asi 9-10 hodin, v neděli asi 10 hodin a 30 minut.
II. pracovní činnost (profesionální práce, péče o chod rodiny, čas spojený s dopravou do zaměstnání a s nákupy) ve všední den asi 11-14 hodin denně.“* (Švigová, 1967, s. 61)

Postupem času se toto vymezení změnilo, např. vlivem změny ve vybavenosti domácností – využití automobilů, automatických praček, myček, nakupování přes internet atd.

Zbytek časového fondu dne, který zbyl na základě vydělování různých druhů lidské činnosti v průběhu 24 hodin, je fondem volného času. Je to ten čas, který člověk v průběhu dne hledal a který nachází, až když jsou všechny základní, nutné činnosti uspokojeny. (Švigová, 1967)

Vývoj usnadnil lidem práci a vytvořil časový prostor chápáný jako volný čas. Na počátku 19. století lidé pracovali 70-75 hodin týdně. Na jeho konci se již pracovní doba zkrátila mužům na 10-11 hodin denně. V letech 1917 až 1921 mnoho zemí uzákonilo osmihodinový pracovní den. (Slepičková, 2000)

Východiskem a důležitou tendencí současného vývoje je zvyšující se individuální i celospolečenský rozsah a dosah volného času. Je to způsobeno demografickým, ekonomickým a kulturním vývojem společnosti. Tzn. růstem počtu obyvatel a průměrné délky života, a tedy i počtu roků po skončení pracovní aktivity, prodlužováním školní docházky a naopak zkracováním pracovní doby a pronikáním volného času do různých prostředí života dnešního člověka. Celkový rozsah průměrné týdenní pracovní doby pracujících se v letech 1993-1999 snížil z 53,4 na 40 hodin. V současnosti je Česká republika s 52 volnými sobotami, stejným počtem nedělí, 13 svátky a nejméně 20 dny dovolené ročně mezi první desítkou zemí s rozsáhlým počtem 137 volných dní v roce (tedy skoro 40 % jejich celkového počtu). (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008)

„Jedním ze základních předpokladů dynamiky vývoje volného času a jeho obsahu je zkracování pracovní doby. Tím vyniká význam a nutnost urychlování vědeckotechnického pokroku, růstu produktivity práce a národohospodářské

efektivnosti. Ruku v ruce s růstem produktivity práce roste i úloha volného času ve společenském životě a společenský dosah činností konaných ve volném čase.“ (Červinka a kol., 1966, s. 8)

Je obtížné odpovědět na to, zda je efektivnější na dnešním stupni rozvoje ekonomiky dobývat volný čas zkracováním pracovní doby anebo omezováním relativně neproduktivních činností konaných v mimopracovní době. Předpoklady oddělení pracovní doby a doby mimopracovní, jejíž součástí je volný čas, se u pracujícího obyvatelstva poprvé objevily v souvislosti s rozvojem průmyslu a vznikem námezdní práce. (Červinka a kol., 1966)

1.4 Ekonomický pohled na volný čas

Volný čas ovlivňuje také globalizace. Rostoucí vzájemná závislost národů, států a regionů celého světa má všestranný vliv na podobu a vývoj současné společnosti. Při rozboru jejích důsledků se hodnotí především její pozitivní přínosy: šíření demokracie, posilování institucí mezinárodního práva, růst významu lokálních společenství, pokusy o ožívování ohrožených tradic nebo zesilování interakce mezi zeměmi a kulturami. Mezi negativní důsledky patří hrozící zánik malých kultur a jazyků, šíření rizik spojených s novými výrobními a vojenskými technologiemi, prohlubování ekonomické nerovnosti mezi zeměmi a regiony a vznik nových způsobů sociálního vylučování (např. omezeným přístupem k novým technologiím). (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008)

Z ekonomického hlediska je volný čas spotřebním statkem. Jeho základní charakteristiky tvoří univerzalita na jedné straně a jedinečnost a neopakovatelnost na druhé straně. Proces jeho užívání je zároveň procesem jeho tvorby. (Červinka a kol., 1966)

Reálná podoba volného času a jeho výchovné zhodnocení jsou také součástí a podnětem ekonomického rozvoje. Vznikají nové příležitosti pro podnikatele i nová pracovní místa např. výstavbou a provozem zařízení pro volný čas, výrobou a prodejem vybavení, pomůcek nebo služeb, domácí i zahraniční turistikou lidí, zejména například studentů, kteří mají možnost zpestřit své vzdělávání studiem v zahraničí. Ekonomická náročnost těchto činností rychle roste, a tak se může stát, že povede spíše k prestižnímu konzumu, který nevychází ze skutečných potřeb a zájmů lidí. Komerční sféra přispívá k rozvoji aktivit a institucí volného času i sponzoringem, bez kterého by např. nebyla možná

výstavba nových stadionů a dalších zařízení. Lze předpokládat, že náročnost a význam vztahu volnočasových aktivit a jejich ekonomické dimenze dále poroste. (Hofbauer, 2004)

Červinka již roku 1966 uvádí ve své knize: „*Volný čas se vzhledem ke svým charakteristickým, specifickým a jedinečným rysům postupně stává vrcholnou formou společenského bohatství.*“ (Červinka a kol., 1966, s. 177)

1.5 Historie volného času

Podle dochovaných zpráv lze říci, že první hlubší vymezení volného času provedl dávno před naším letopočtem řecký filosof Aristoteles. Vrcholem nejvyšší lidské blaženosti je podle Aristotela rozjímavá činnost. Ta je hédonistické povahy, uspokojuje člověka a je žádoucí jen sama o sobě a nikoliv pro něco jiného. Rozjímání vede člověka k moudrosti, samostatnosti a je slastí právě pro svou vnitřní hodnotu, která nesměřuje k žádnému praktickému cíli. Toto rozjímání se uskutečňuje ve volném čase člověka, který Aristoteles nazývá scholé. (Švigová, 1967)

Scholé Aristoteles vymezuje jako čas pro rozumování, které se uskutečňuje čtením veršů, setkáním s přáteli, posloucháním hudby. Dále je časem na vědu a filosofii, na vážné věci, rozjímání. Aristoteles chápal volný čas jako vážné životní poslání. Volný čas neměl nic společného s lenošením a nudou. Volný čas by měl mít člověk především pro sebe. (Švigová, 1967)

Volný čas má hédonistický³ charakter. Existuje proto, aby byl člověkem konzumován. Činnost není vykonávána pro jinou odměnu, než pro tu, kterou sama vnitřně poskytuje. Uspokojení a pocity štěstí a blaha jsou cílem samy a sobě. (Švigová, 1967)

V ekonomické sféře společnosti na jedné straně stále ještě vládne pojetí práce jako hodnoty, podporuje se odklad uspokojení vlastních přání, oddanost podniku i orientace na pracovní kariéru pracovníků. Na druhé straně jsou však ti samí pracovníci marketingem vedeni ke spotřebě. „*Marketing podporuje hédonistický životní styl, který je založen na myšlence, že všechny myslitelné potřeby je třeba uspokojit ihned.*“ (Kubátová, 2010, s. 43) To vede k myšlence, že práce je nuda, otrava a naprosto

---

³ D. Bell vymezil hédonismus jako způsob života, který vznikl v důsledku zaměření ekonomiky nikoliv na práci, ale na spotřebu.

nehodnotná činnost. Lze říci, že ekonomika postupně podléhá kulturnímu tlaku rozmařilosti, neuspořádanosti, individualismu a experimentování se životem, s volným časem, s vlastním tělem apod. (Kubátová, 2010 - dle Bell, 1999)

Po 2. světové válce byly H. Opaschowským identifikovány tři fáze ve vývoji volného času:

1. Od války do konce 50. let dominovala fáze volného času, který byla zaměřena na zotavení, regeneraci pracovní síly.
2. Volný čas se v šedesátých letech soustředil na spotřebu (volný čas se rovná spotřebě).
3. V osmdesátých letech začíná fáze volného času, která se zaměřuje na zážitky (kulturní využívání volného času orientované na zážitky). Lidé mají dostatek času k tvorbě nehmotných životních statků, a tím vzniká zájem využívat volný čas. (Jakubíková, 2012)

2 Člověk a volný čas

2.1 Účastníci volného času

Hájek, Hofbauer a Pávková uvádějí, že „*účastníkem a realizátorem volnočasového působení je člověk. Ten v přírodě a společnosti žije, pracuje a tráví volný čas. Obě tato prostředí spoluvytváří a sám je jimi formován.*“ (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008, s. 25)

Mezi nejbližší sociální zázemí účastníků, které je ovlivňuje, patří rodina, místo bydliště a vrstevnické skupiny. Účastníci volnočasových aktivit jsou ve svém složení značně diferencovaní, a to podle různých hledisek – pohlaví a věku, sociální příslušnosti a kulturní orientace, obsahu, zaměření zájmu a jeho odborné a výchovné náročnosti, dosahovaných výsledků, zaměření na vlastní rozvoj nebo na úkoly veřejně prospěšné či podle role, kterou tato činnost v životě člověka zaujímá. Účastníky volnočasových aktivit jsou tedy jedinci různého věku, děti i dospělí. Pohlaví jako činitel, který podmiňuje účast na volnočasových aktivitách, je ukazatel stabilní, účast mužů a žen na těchto aktivitách se ale proměňuje. Dnes se zástupkyně ženského pohlaví sdružují nejen v aktivitách pro ně tradičních (dívčí kluby, dívčí pěvecké sbory, umělecká gymnastika), ale stále více žen se účastní i činností, které byly v minulosti pokládány za typicky mužské (technické činnosti, bojové či adrenalinové sporty, fotbal, hokej, lehkooatletické disciplíny jako maraton, nebo skok o tyči). (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008)

Primární sociální skupinou je rodina. Ta je pro rozhodující většinu dětí a mladých lidí také prvním prostředím volnočasového života a výchovy, které se zásadně podílí na formování jejich osobnosti. Na volný čas dětí v rodině působí především objektivní podmínky života a výchovy, její velikost a úplnost nebo pozdější zakládání rodiny. (Hofbauer, 2004)

Výběr způsobu aktivního odpočinku bude u jednotlivce determinován řadou objektivních i subjektivních činitelů, např.: věkem, pohlavím, strukturou rodiny, vzděláním, povoláním (přesněji způsobem pracovní činnosti), místem bydliště (zejména město – venkov), zdravotním stavem a v daleko větší míře než u jiných činností – také výchovou, dobrými či špatnými návyky a osobními zájmy a zálibami. (Červinka a kol., 1966)

Šerák mezi aspekty ovlivňující prožívání volného času řadí:

- Věk – nejaktivnější jsou lidé kolem 17 let, kdy se utváří kulturně-společenské zaměření člověka a jeho životní styl. S přibývajícimi pracovními i rodinnými povinnostmi volnočasových aktivit ubývá. V provozování různých aktivit ve volném čase lze pozorovat také mezigenerační rozdíly. Starší lidé preferují kutilství a práci na zahradě, zatímco lidé do 30 let jsou stále „online“ za pomoci využití mobilů, tabletů a podobných zařízení, sledují televizi, setkávají se s přáteli a častěji navštěvují kulturní či společenská zařízení.
- Pohlaví – ženy se více soustředí na rodinu a domov, častěji také navštěvují různé kulturní akce, divadla, galerie a veřejné knihovny, více čtou a zaměřují se spíše na emoční než racionální aktivity. Muži se ve svém volném čase více věnují sportu, ale i sebevzdělávání.
- Sociální skupina – každá ze sociálních skupin (rodina, kamarádká nebo profesní skupina apod.) člověka ovlivňuje. Pravděpodobně nejvýznamnější je působení rodiny. Ta všechny své členy orientuje k určitým způsobům trávení volného času.
- Bydliště – v současnosti se rozdíly „město-venkov“ stále více zmenšují, přesto jejich vliv nadále přetrvává. Rozdíl dobře ukazuje fenomén víkendů. Městští obyvatelé je tráví velmi různorodě a jejich víkendové aktivity se liší. Naproti tomu většina venkovského obyvatelstva se věnuje obsahově podobným činnostem, tj. práci na zahradě, kutilství a údržbě domů. Mládež na venkově spíše vyhledává aktivity v blízkých městech, jako jsou kina, kluby, sportovní centra apod. Jelikož tyto aktivity v menších obcích mnohdy chybí, sledují obyvatelé venkova všeobecně více televizi, tráví čas na internetu apod. Na druhou stranu se ve venkovském prostředí významněji projevuje smysl pro kolektivní život. Ve větších městech je nabídka podstatně širší a pestřejší, organizátoři ale oslovují anonymní potenciální zájemce.
- Profese – rozvíjející se průmysl vedl k oddělení domova pracovníka od jeho pracoviště, zatímco u zemědělců bývá místo pracoviště shodné s místem, kde bydlí. Otázka, jak se na vztahu k disponibilní době projeví rozšiřující se fenomén „homeoffice“ (práce z domova), není dosud spolehlivě zodpovězena.
- Vzdělání – s výšší vzdělání klesá sledovanost televizních pořadů a pasivní nečinnost. Vzdělanější muži nenavštěvují často hospodská zařízení a ženy se

méně věnují ručním pracím. S vyšší vzdělání naopak stoupá čas věnovaný aktivitám typu sport, četba, návštěva kulturních programů nebo výlety do přírody. Vzdělaní lidé mají bohatší a vyspělejší zájmy a potřeby a lépe se orientují v nabídce. (Šerák, 2009)

S trávením volného času souvisí i určité schopnosti a kompetence, které by člověk neměl zapomínat brát v úvahu. Jde o kompetence a schopnosti typu: umět účelně trávit volný čas, orientovat se v možnostech smysluplného trávení volného času, umět si vybrat zájmové činnosti podle svých dispozic, rozvíjet své zájmy v organizovaných i individuálních činnostech, rozvíjet schopnost aktivního trávení volného času jako kompenzaci stresových situací, umět odmítnout nevhodné nabídky pro trávení volného času. (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008)

Lidské chování je velmi složité. Existuje směr, který se domnívá, že chování člověka je jednoznačně ovlivněno sociálními podmínkami. Nazývá se sociálním determinismem. Tvrdí, že člověk je výtvozem podmínek, v nichž žije, že je formován okolními vlivy. Je tím, co z něho udělá okolí. Volba člověka je silně determinována. Podle této teorie jako by se v životě jednotlivce zrcadlil okolní svět. Kdyby skutečně existoval takový sociální krunýř, museli by všichni lidé reagovat stejně na podmínky, ve kterých žijí. Jejich motivace a postoje by byly stejné a proces volby by odpadl. (Švigová, 1967)

Sigmund Freud vysvětloval volbu jednoznačně dle pudů. Některé jiné teorie volbu vysvětlují ze ziskuchtivosti. Zcela na opačné straně stojí směr, který se domnívá, že lidské chování je ve vztahu k podmínkám nezávislé. Cíle i prostředky si lidé volí zcela svobodně. V tomto případě je ale nejasné, proč lidé volí v určitých dějinných etapách přibližně stejné činnosti. Bývaly to lidové obyčeje, různé slavnosti, dnes je to televize, kino a v posledních letech počítače a internet. Dá se říci, že chování člověka ve volném čase a proces volby různých činností jsou skutečně určovány podmínkami, ve kterých žijeme. Dnešní podmínky zkrátka přivádějí většinu lidí v jejich volném čase k internetu, počítači, televizi, kinu apod. (Švigová, 1967)

„Výchova a příprava člověka na efektivní využívání volného času je nesmírně složitým úkolem.“ (Červinka a kol., 1966, s. 10)

Dle Hájka, Hofbauera a Pávkové dělíme život jedince na různá období:

- *„Předškolní věk (3-6 let)“*

- *Mladší školní věk (6 – 11 let, žáci prvního stupně ZŠ)*
- *Starší školní věk (11 – 15 let, žáci druhého stupně ZŠ, pubescence)*
- *Starší školní věk (15 – 20 let, žáci středních škol, adolescence)*
- *Období dospělosti (od 20 let)*
- *Mladší dospělost – 20 – 30 let*
- *Střední dospělost – 30-45 let*
- *Pozdní dospělost – 45-65 let*
- *Stáří – nad 65 let“* (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008, s. 83)

Osobnost každého člověka prochází během života složitým vývojem. Tento vývoj je ovlivněn velkým množstvím činitelů. Kromě vrozených předpokladů hraje důležitou roli prostředí, které člověka obklopuje, významní jedinci i sociální skupiny. Dalšími významnými činiteli mohou být např. způsob výchovy, výchovné cíle, zejména vztahy mezi vychovávajícím a vychovávaným. Významný vliv má také vlastní aktivita jedince, jeho snahy a cíle, které si klade a příslušné vlastnosti vycházející z vůle. (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008)

Nezastavitelný vývoj světa přinesl pro život člověka a jeho volný čas velké změny: Rozšířil se průměrný rozsah času života. Podíl času věnovaného životním potřebám se stabilizoval (kolem 40 %), základní změnou ale prošly obě další oblasti. Počet hodin práce se snížil na 40 tisíc, podíl volného času naopak vzrostl na 360 tisíc hodin. Volný čas tedy svým rozsahem dnes zaujímá ve struktuře lidského života první místo, na druhém zůstávají základní životní potřeby, zatímco sféra práce se s velkým odstupem dostává až na místo poslední. Tento vývoj podmínilo a podmiňuje v jednotlivých fázích lidského života více faktorů: osvobození dětí od námezdní práce, prodlužování let školní docházky a profesní přípravy, zkracování pracovní doby, prodlužování délky života atp. (Hofbauer, 2004)

Jedním z důležitých ukazatelů životního stylu je způsob využívání volného času. Jedna z definic vymezuje životní styl jako „*souhrn životních forem, které jedinec aktivně prosazuje.*“ (Pávková a kol., 2008, s. 27) Zahrnuje tedy hodnotovou orientaci člověka, projevuje se v jeho chování i ve způsobu využívání a ovlivňování materiálních i sociálních životních podmínek. Všechny tyto skutečnosti lze posuzovat také z hlediska volného času a hospodaření s ním. Každý člověk má svůj systém hodnot, který je individuální a utváří se vlivem životních podmínek a aktivitou jedince. Na utváření

životního stylu a tedy i na způsobu hospodaření s volným časem se velmi významně podílí rodina. Jedním z cílů výchovy je naučit člověka rozumně využívat volného času, formovat jeho zájmy a podporovat hluboký, celoživotní zájem. Z hlediska volného času lze členit lidi podle toho, jakou hodnotu volnému času přisuzují. Pro někoho je největší hodnotou práce, volný čas posuzuje jako něco nepatřičného a nesprávného, „ztrátu času“. Plnění povinností je chápáno jako jediné životní poslání, často tito lidé sami sebe přetěžují a nedokážou odpočívat bez výčitek svědomí. (Pávková a kol., 2008)

Se vzrůstajícím věkem roste potřeba věnovat pozornost vlastní osobě. Ve volném čase by se měly uskutečňovat aktivity přiměřené věku (vhodné způsoby tělesného cvičení, pohybu nebo pobytu v přírodě, rukodělné, estetické a další). Seniorům volný čas umožňuje také využívat zkušeností a přístupů, které si osvojili již v předchozích fázích svého života. (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008)

Volný čas tedy hraje ve všech směrech významnou úlohu a jeho aktivity se s rostoucí variabilitou, účinností a významem stávají celoživotní dimenzí jednotlivců i celé společnosti. Celkový rozsah a význam volného času roste na základě demografického a sociálního vývoje lidstva, který vyžaduje vytváření vhodných podmínek pro jeho realizaci. Výchozím faktorem je růst světové populace. Hájek, Hofbauer a Pávková uvádějí, že *„Růst fondu a významu volného času závisí také na změně podílu dětí a mladých lidí na celkové populaci ve světovém, evropském, regionálním i národním měřítku. Velký význam pro rozsah a rozvoj volného času má prodloužení lidského věku a v důsledku toho růst počtu seniorů a jejich podílu na celkové populaci.“* (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008, s. 29)

2.2 Místa trávení volného času

Mnoho lidí se snaží využít svůj volný čas k tomu, aby se naučili něco nového, což je pro organizace velká příležitost k vytváření nových produktů. Existuje mnoho způsobů, kde trávit a zhodnocovat volný čas. Mohou to být jak prostředí, prostory a zařízení v obcích, městech a regionech, tak prostředí a zařízení v přírodě. Zde může člověk vykonávat celou řadu aktivit, pěší turistiku, cyklistiku, jízdu na koni, na lyžích. Předpokladem k tomu je mimo jiné zřizování cyklistických tras a cyklostezek, u kterých se vytváří odpočinková místa nebo naučné stezky s informačními tabulemi, turistických tras nebo například trasy pro běžecké lyže. (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008)

V minulosti byly místem trávení volného času nejprve prostory a zařízení šlechty jako tehdejší společenské elity, zámecké zahrady a parky vybavené sochami, umělými jezírky a jeskyněmi nebo letohrádky. Postupem času se začala této tendenci otevírat města, která zpřístupňovala svoje hradby a jejich okolí, aby zde vznikly městské parky. Obyvatelé volné prostory objevovali uvnitř města, v jeho okolí a postupně také ve vzdálenějším přírodním prostředí mimo město. Zde odpočívali, bavili se a věnovali sportu, chodili nebo jezdili na vycházky a výlety a tak je označovali jako prostory pro své volnočasové aktivity. Parky a další zelené plochy byly postupně zajišťovány vhodným vybavením a měnily se ve specifická volnočasová zařízení aktivního odpočinku. Spontánní volnočasové aktivity dětí a mládeže nemajetných rodin se začaly rozvíjet v přirozeném, ale ne však příznivém městském prostředí, na ulicích nebo náměstích a na volných, jinak nevyužívaných prostranstvích. Taková místa slouží neorganizovaným skupinám dodnes. Vyhledávaným prostorem pro volný čas se stala příroda, která umožňuje oddechové i poznávací jednorázové činnosti nebo dlouhodobé pobyty. (Hofbauer, 2004)

Pro volný čas jsou podstatným činitelem i obce a regiony, jejichž aktivity a podpora (institucionální či materiální) vytvářejí předpoklady pro účast na volnočasových aktivitách a životě společnosti. „*Vesnice, města, regiony se od sebe odlišují tradicemi, sociálním a profesním profilem, ekonomickou a kulturní úrovní, postavením mladé generace i pozorností k její výchově a vzdělávání.*“ (Hofbauer, 2004, s. 116)

2.3 Volnočasové aktivity

Volnočasové aktivity jsou pro člověka potřebné, poskytují odpočinek od běžného a pracovního života, odreagování nebo například relaxaci. Velkou roli při výběru volnočasových aktivit mimo jiného hraje i jejich dostupnost, například právě v bydlišti člověka.

Každý člověk vstupuje během svého života do různých prostředí, kde se účastní volnočasových aktivit. Volnočasové aktivity se stávají významným celoživotním činitelem. (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008)

„Na základě převládající činnosti při využívání volného času rozčleňuje J. Dumazedier činnosti ve volném čase do pěti základních kategorií:

1. *Činnosti manuální*
2. *Činnosti fyzické (sportovní, cestovní a turistika)*
3. *Činnosti estetické*
4. *Činnosti intelektuální*
5. *Činnosti sociální*“ (Švigová, 1967, s. 7)

Při vytváření soustavy příležitostí k uspokojování zájmů není hlavním ukazatelem jen množství nabídky různými školami či jinými institucemi, ale také jejich kvalita a skladba. Obsah by měl odpovídat nejnovějším výsledkům vědy, potřebám a zájmům jedinců i společenského rozvoje, ale i místním možnostem a tradicím. Činnost, která je prováděná se zájmem, přináší uspokojení základních lidských potřeb. (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008)

Každá činnost je vyvolána nějakým podnětem, který jí dává směr. Lze konstatovat, že pro všechno, co člověk dělá, má nějaké pohnutky, motivy. Termínem motivace se označuje vzbuzení aktivity. Motivace vzniká obsahem aktivity, zajímavými a přitažlivými způsoby její realizace, úsilím o lepší, vyšší, někdy i měřitelné výsledky nebo vytvářením kontaktů a osobních vztahů. Motívem mohou být základní potřeby, pudy, vrozené dispozice nebo specifické osobní plány, životní hodnoty atd. Potřeby mají svou hierarchii. Nejprve musí být uspokojeny základní fyziologické potřeby (jídlo, spánek apod.), pak může nastat uspokojování vyšších (psychických) potřeb. Za základní znak potřeby se považuje nedostatek. (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008)

Východiskem pro to, jak se zájemce k volnočasovým aktivitám dostává, je zájem. Zájem souvisí s celkovým zaměřením osobnosti a lze ho charakterizovat jako relativně stálou snahu zabývat se předmětem nebo činností, která jedince upoutává ať už po stránce poznávací nebo citové. Ve struktuře osobnosti se zájmy řadí mezi vlastnosti aktivačně-motivační. Zájmy člověka aktivují (motivují) k činnosti zaměřené na uspokojení (naplnění) předmětu zájmu. Mají těsnou souvislost s vlohami a schopnostmi jedince, které jsou podmínkou pro úspěšné vykonávání určité činnosti. Jedinec rozvíjí zejména zájmy v těch oblastech, ve kterých je úspěšný a dosahuje uspokojení z těchto činností. Proto je mimořádně důležitý vztah jedince k určité činnosti, který se projevuje tím, že předmětu svého zájmu přikládá zvláštní hodnotu, je schopen vyvinout úsilí při naplňování a překonávat překážky. Zájmové činnosti pozitivně ovlivňují efektivitu

výchovy a vzdělávání a stávají se tak významnými činiteli individuálního i společenského rozvoje. (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008)

„Důležitým prvkem zájmové činnosti je autentický zážitek účastníka.“ (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008, s. 181)

V souvislosti s vymezením pojmu zájem je třeba zmínit i další související pojmy: nadání a talent. Nadání lze zjednodušeně definovat jako přirozenou schopnost či vloh. Pokud bude nadání rozvíjeno a systematicky pěstováno, hovoří se o talentu. (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008)

„Zájmy jsou nejčastěji vyvolávány potřebami, ale nejsou s nimi totožné. Vztah mezi potřebami a zájmy je oboustranný. Zájmy se rozvíjejí na základě existujících potřeb, umožňují jejich uspokojování a tím zároveň ovlivňují jejich charakter a vznik dalších potřeb.“ (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008, s. 166)

Zájmové činnosti mohou být chápány jako cílevědomé aktivity zaměřené na uspokojování a rozvíjení individuálních potřeby, zájmů a schopností. Mají velký vliv na rozvoj osobnosti i na správnou společenskou orientaci. (Pávková a kol., 2008)

Zájmy se mohou dělit také podle úrovně činnosti, časového trvání, koncentrace, společenské hodnoty a tradičně podle obsahu. Podle úrovně činnosti jsou rozeznávány – aktivní (produktivní) a receptivní zájmy nebo činnosti. Jako aktivní se označují zájmy, při kterých jedinec sám vyvíjí činnost a produkuje nějaké hodnoty, zabývá se aktivně předmětem svého zájmu (hraje fotbal, kreslí, zpívá). Jako receptivní zájmy se označují ty, při jejichž realizaci se aktivita redukuje na vnímání předmětu zájmu (sledování filmových představení, fankluby, přednášky o zájmu). U receptivních zájmů hrozí nebezpečí pasivity a konzumního vztahu. Obě zmíněné činnosti se mohou doplňovat a prolínat. Intenzita zájmu a délka jeho trvání je silně ovlivněna vývojem jedince a jeho zráním a intenzitou zájmu se určuje jeho kvalita. Dále jsou rozlišovány zájmy hluboké a povrchní. Hloubkou se rozumí úsilí, které jedinec vynakládá na uspokojení zájmu. Hluboké zájmy jedince velmi ovlivňují, rozvíjejí poznání, zdokonalují dovednosti, obohacují jeho život. Z hlediska časového trvání lze hovořit o krátkodobých, dočasných či přechodných zájmech, jejichž opakem jsou samozřejmě zájmy trvalé. Podle stupně koncentrace na předmět zájmu se rozlišují zájmy jednostranné a mnohostranné. Z hlediska společenských norem se používá označení zájmy žádoucí, tudíž chápané jako hodnotné, a zájmy nežádoucí, které se neslučují s obecně platnými společenskými,

příp. právními normami. Tradiční dělení podle obsahu zahrnuje: rukodělné činnosti – rozvíjí zejména manuální dovednosti (šití, vaření, konstrukční práce apod.) a představivost. Technické činnosti – navazují, dále rozvíjejí konstrukční dovednosti a technickou představivost (např. modelářství). Přírodovědná zájmová činnost – seznámení se s přírodními vědami, pěstuje vztah k přírodě, její ochraně (rybáři, ekologie, chovatelství). Esteticko-výchovné činnosti formují vztah k estetickým hodnotám, rozvíjejí představivost a kreativitu (výtvarné činnosti, hra na hudební nástroj, divadlo, film, literatura, tanec). Tělovýchova a sport přispívají k rozvoji fyzické zdatnosti, současně také výchova k toleranci a fairplay. Turistika v sobě spojuje poznávací přírodovědnou i společenskovední činnost s prvky tělovýchovnými. Společenskovední zájmová činnost rozšiřuje poznatky o společnosti, její historii, tradici, jazykové znalosti (historie, místopis, sběratelství). Počítačová zájmová činnost, to je nejrychleji se rozvíjející zájmová oblast, vybavuje počítačovými dovednostmi, rozvíjí logické uvažování apod. (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008)

Dalším dělením je dělení na zájmové činnosti pravidelné (činnost zájmových útvarů) nebo příležitostné (exkurze, besedy, vycházky, expedice, soutěže, olympiády). (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008)

„Pravidelná zájmová činnost je organizovaná v zájmových útvarech, což je obecné vyšší pojmenování zahrnující zpravidla některá z těchto označení:

- *Kroužek – menší zájmový útvar, jehož činnost směřuje zpravidla k vnitřnímu obohacení členů, zaměřuje se na vnitřní život útvaru (př. rybářský, modelářský, čtenářský)*
- *Soubor – zájmový útvar, jehož činnost směřuje k veřejné produkci výsledků činnosti (př. pěvecký, taneční, divadelní). Zpravidla má závaznější strukturu a mívá více členů než kroužek.*
- *Klub – zájmový útvar s volnější organizační strukturou, s možnou převažující receptivní činností členů (př. filmový klub, klub mladého diváka, fankluby).*
- *Oddíl – toto označení se užívá výjimečně, a to zpravidla u tělovýchovných nebo turistických útvarů. Pojem označuje, že útvar je součástí většího organizačního celku a má charakter kroužku.*
- *Kurz – útvar s vymezenou délkou trvání, zpravidla kratší než jeden rok, a jeho činnost směřuje k osvojení určitého množství vědomostí či dovedností (př. kurz*

PC, vaření). Zájmový útvar je také možné organizovat jako řadu kurzů v průběhu roku po sobě následujících a tematicky na sebe navazujících.“

(Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008, s. 169)

Pravidelná zájmová činnost se uskutečňuje celoročně v pravidelných intervalech pod vedením kvalifikovaného vedoucího. Je určena přihlášeným účastníkům. Cílem pravidelné zájmové činnosti je osvojit si nové vědomosti, dovednosti a prohloubit kladný vztah k předmětu zájmu. Účastníci zájmové činnosti seznamují většinou na závěr školního roku svoje rodiče, přátele i veřejnost s výsledky činnosti (např. formou výstavy, uměleckého vystoupení, přehlídky, sportovní akce) a dostávají osvědčení o činnosti. (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008; Pávková a kol., 2008)

Dále se rozlišují:

- Zájmová činnost příležitostná – zahrnuje nabídku organizovaných příležitostných nebo pravidelných akcí výchovně-vzdělávacího či rekreačního charakteru. Je organizována, přímo řízena a časově vymezena. Do této aktivity patří např. místní soutěže a turnaje, přehlídky, výlety, exkurze, divadelní představení apod. Specifickou formou příležitostné činnosti jsou tzv. příměstské tábory, které zahrnují řadu akcí pro děti v určitém cyklu o prázdninách. (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008; Pávková a kol., 2008)
- Táborová činnost – organizovaná činnost s dětmi, mládeží, příp. s rodiči a dětmi, zpravidla provozovaná v době dlouhého volna, o prázdninách, mimo sídlo institucí zájmových činností. Tábor může mít rekreační zaměření nebo formu odborného soustředění, které završuje celoroční práci zájmového útvaru.
- Osvětová činnost neboli odborná pomoc ostatním subjektům.
- Individuální práce s účastníky vedoucí k rozvoji nadání – vytváření speciálních zájmových útvarů pro talentované jedince, individuální práce mimo zájmové útvary, odborná soustředění.
- Nabídka otevřených spontánních aktivit – ty je možné vnímat buď z hlediska účastníka (spontánně jde na představení, na výstavu, diskotéku), nebo z hlediska provozovatele tzv. nízkoprahová nabídka pro neorganizované návštěvníky (volně přístupné hřiště, posilovna, internetová kavárna, herna).
- Organizace soutěží a přehlídek vyhlašovaných nebo spoluvyhlašovaných MŠMT ČR – specifická forma. (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008)

Poslední léta jsou obdobím rozmachu nových informačních a komunikačních technologií a jejich širokého uplatnění ve volném čase lidí. Běžnému využívání těchto prostředků pomáhají také jejich přenosné obměny (nejprve tranzistorové rozhlasové přijímače, později přenosné televizory, dnes počítače, tablety, mobilní telefony nebo smartphony s připojením na internet a tím pádem s možností být „online“ prakticky kdykoliv a kdekoliv). Média ale ve volném čase (hlavně dětí a mládeže) působí také nežádoucími vlivy. Velmi časté, každodenní či několikahodinové využívání médií ve volném čase může vést až k závislosti na nich nebo způsobovat oddalování od ostatních činností (např. sportovních nebo uměleckých). Média sice umožňují kontakt s dalšími lidmi, často ale bez osobního kontaktu a rozvíjení hlubšího vztahu. (Hofbauer, 2004)

2.4 Organizace volnočasových aktivit v ČR

V České republice působí jako centra volnočasových aktivit různé domy dětí a mládeže a centra volného času. Většinou se jedná o neziskové organizace zřizované obcí. Jejich cílem je sdružovat příznivce určitých volnočasových aktivit a pořádat pro ně pravidelné kroužky a jednorázové akce. (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008)

Střediska pro volný čas dětí a mládeže, která zahrnují domy dětí a mládeže a stanice zájmových činností, jsou zařízení, která se zaměřují především na realizaci specializovaných zájmových činností pod odborným pedagogickým vedením. Organizují pravidelnou zájmovou činnost v kroužcích ale i příležitostné činnosti, soutěže pro talentované jedince, prázdninové tábory, nabízejí spontánní aktivity na hřištích, v hernách apod. Důležité je, že umožňují účast dětem, mládeži, rodičům s dětmi a případně i dalším zájemcům. (Pávková a kol., 2008)

Dále se na ovlivňování volného času podílí mnoho dalších subjektů. Jedná se například o různé spolky, sdružení dětí a mládeže, tělovýchovné a sportovní organizace nebo kulturní a osvětová zařízení. (Pávková a kol., 2008)

Sít a činnosti středisek volného času a domů dětí a mládeže začala nabývat na významu v druhé polovině minulého století v Československu, poté v České republice. První zařízení vzniklo v roce 1949 v Brně, síť se rychle rozšiřovala a podle školského zákona z roku 1960 se stala součástí vzdělávací soustavy. V roce 1966 bylo v České republice 145 všestranně působících zařízení a 29 odborných stanic (mladých přírodovědců, techniků a turistů), ve všech tehdy působilo 750 pedagogických pracovníků. V první

polovině devadesátých let 20. století zařízení úspěšně odolala hrozbám oslabení sítě, významu a dosahu působení, a tak v roce 1996 bylo 282, o sedm let později 291 zařízení pro volnočasové aktivity. Necelé dvě třetiny byly řízeny školskými orgány, ostatní obcemi. (Hofbauer, 2004)

Na rozvoji volnočasových zařízení se podílejí i oblasti státní správy (ministerstvo školství a mládeže, ministerstvo kultury a další orgány veřejné správy, církve i komerční sektor. (Hofbauer, 2004)

Tradiční aktivity zařízení lze členit na příležitostné, pravidelné (kroužky, kluby, umělecké soubory, sportovní družstva, kurzy), prázdninové (stálé a putovní tábory, odborná soustředění o školních, zejména letních prázdninách), organizování soutěží, podíl na přípravě pracovníků volného času, zobecňování zkušeností z těchto činností. V současnosti je doceňována spontánní činnost dětí a mládeže. Proto zařízení vytvářejí podmínky i pro neorganizované využití volného času podle aktuálního zájmu jednotlivců i skupin, vymezené pouze provozní dobou zařízení, pedagogicky a organizačně ovlivňované nepřímo. Účastníkům umožňuje vstupovat do nových činností a prostředí, vyrovnávat nutnost podřizování se denním povinnostem v rodině a škole, rozhodovat se a jednat podle vlastní volby. Spontánní aktivity jsou dětmi a mladými lidmi oblíbeny právě pro tuto volnost a neformálnost. (Hofbauer, 2004)

Současným znakem je vznik a působení zájmových klubů, které charakterizuje rozvoj zájmů a kontaktů stejně orientovaných účastníků a současně volnější vztahy, nsvázané rytmem soustavné činnosti. Takové kluby vznikají podle cílových skupin odlišujících se věkem (předškoláků, teenagerů) nebo zájmem (počítačové, žonglérů, kluby/čajovny). Zvýšená pozornost se přitom věnuje neorganizovaným dětem a mládeži (včetně romského etnika), nezaměstnaným nebo jinak znevýhodněným mladým lidem. (Hofbauer, 2004)

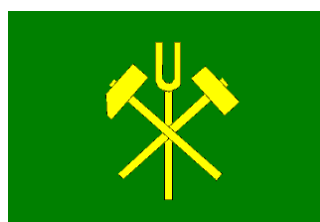
3 Město Hrádek

Město Hrádek se nachází v Plzeňském kraji přibližně 5 km jihovýchodně od města Rokycany. Městem protéká říčka Klabava. Ke dni 31. 12. 2015 byl počet obyvatel 2 839, z toho 1436 mužů a 1403 žen v průměrném věku 42,6 let. K 31. 12. 2014 žilo v Hrádku 404 osob ve věkové skupině 0-14 let, 1892 osob ve věku 15 – 64 let a 566 osob nad 65 let. Podíl nezaměstnaných osob k 31. 12. 2015 činil v okrese Rokycany 3,9 %. (czso.cz, 2016)

Obr. č. 1: Znak města

Obr. č. 2: Vlajka města

Zdroj: mestohradek-ro.cz, 2016

Zdroj: mestohradek-ro.cz, 2016

Tab. č. 1: Vývoj počtu obyvatel obce Hrádek, 2010-2015

Rok	Stav k 1.1	Narození	Zemřelí	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Přírůstek přirozený	Přírůstek migrační	Přírůstek celkový	Stav k 31.12.
2010	3 003	34	30	43	74	4	-31	-27	2 976
2011	2 916	24	37	53	67	-13	-14	-27	2 889
2012	2 889	29	30	84	106	-1	-22	-23	2 866
2013	2 866	23	25	86	90	-2	-4	-6	2 860
2014	2 860	28	35	80	71	-7	9	2	2 862
2015	2 862	32	35	64	84	-3	-20	-23	2 839

Zdroj: vlastní zpracování (dle ČSÚ), 2016

Nejstarší dochovanou písemnou zmínkou je darovací listina českého krále Jana Lucemburského ze dne 7. listopadu 1325, v níž daruje za věrné služby Petrovi z Rožmberka několik obcí, mezi nimiž je i Hrádek.

Katastrální výměra města činí 605 ha. Město se skládá ze dvou částí – Hrádek a Nová Huť. Hrádek je starší část obce a dříve se dělila místními názvy na Chylice a Hamplov.

Na okraji Chylic si lidé vybudovali kostelík Sv. Jakuba, který nad Hrádkem stojí dodnes. Nová Huť je novější částí obce, která k Hrádku přibyla v polovině 19. století a s tím byl spojen začátek železářství a věhlasu místních železáren - Železářny Bílá Cerkev, státní podnik (ŽBC). V roce 1850 vznikly samostatné obecní úřady Hrádek a Nová Huť, v roce 1880 došlo ke spojení Hrádku, části Hamplov a Nové Huti, o dva roky později byly připojeny Chylice. V roce 1975 byla obec povýšena na město, Město v průběhu let narostlo zejména podnikovou bytovou výstavbou zdejších železáren. Nezanedbatelná je také družstevní výstavba a stavění rodinných domků. (Svobodová, „Naše město Hrádek“, 2016)

Velká tradice hutnictví a průmyslové výroby se prolíná historií celého údolí Padrt'ského potoka, a je spojena s postupným vznikem řady kujných hutí a vodních hamrů. Jeden z těchto dochovaných technických unikátů ze 16. století se nachází v nedalekém Dobřívě a dnes slouží jako muzejní expozice. I ve znaku města Hrádek můžeme vidět zkřížená hutnická kladiva podložená vidlicí.

I dnes je Hrádek přes svůj „zelený“ charakter (Hrádek – město zeleně) průmyslovým městem. Pracovní místa nabízí především Železářny Hrádek a. s., společnost Borgers CS, spol. s r.o. ve svém závodě vyrábějícím textilní doplňky v automobilovém průmyslu, případně společnost Monteferro Hrádek, a.s., zabývající se výrobou výtahových součástek. Výrobní závody se nacházejí na okrajové části Hrádku a svým provozem tak nijak nezasahují do života místních obyvatel.

Obyvatelé Hrádku žijí bohatým sportovním, kulturním a společenským životem. Město se může pochlubit veškerou občanskou vybaveností. Nachází se zde základní i mateřská škola, několik obchodů, praktický lékař pro děti i dospělé, zubní lékař, v určitých dnech dojíždí i ostatní specializovaní lékaři, lékárna, knihovna, dům dětí a mládeže, dům kultury, letní kino, tři velká dětská hřiště, hřiště pro házenou, sportovní stadion atd. V Domě dětí a mládeže sídlí občanský spolek NĚ-HA a Pionýrská skupina. V zimní sezóně se pořádají pravidelné plesy, celoročně různá představení a akce pro děti, každý rok se také konají např. Staročeské máje. Jediné, co město Hrádek postrádá, je kvalitní restaurace. Ve městě se nachází pouze čtyři a ani jedna z nich nevaří, jsou to pouze „pivnice“. Také ubytovací služby nejsou v Hrádku nijak rozvinuté, nachází se zde jeden penzion, který je součástí jedné z pivnic a jedna ubytovna. Nejbližším hotelem a restaurací je Restaurant a Hotel Na statku v nedalekém Mirošově. Město Hrádek je

obklopeno lesy, které poskytují dostatek možností k procházkám či vyjížděnkám na kole. Město také protíná cyklistická stezka. V blízkém Vojenském újezdu Brdy se nachází několik cyklostezek, které jsou ale veřejnosti přístupné pouze o víkendu. Okolí města je vyhledávanou turistickou lokalitou, rájem rybářů a houbařů. Město Hrádek má optimální autobusové i vlakové spojení s Rokycany i metropolí západních Čech – Plzní. (mestohradek-ro.cz, 2016)

4 Analýza nabídky volnočasových aktivit v obci

4.1 Základní a mateřská škola

Základní devítiletá škola a mateřská škola v Hrádku funguje již přes 50 let, v současnosti jako příspěvková organizace zřízená městem. Základní škola poskytuje vzdělávání podle školního vzdělávacího programu „Škola pro všechny“. Škola má v současném školním roce 235 žáků, z toho 141 žáků prvního stupně a 94 žáků druhého stupně. V zimě ZŠ pořádá lyžařský kurz, v létě pobyt u moře. Pravidelně žáci navštěvují také Pedagogicko-psychologickou poradnu v Rokycanech a Divadlo Alfa v Plzni. U ZŠ se nachází také moderní tělocvična i venkovní hřiště. Stravování se uskutečňuje ve vlastní jídelně. Samozřejmostí je školní družina. Základní škola je zapojena do projektu „Adopce na dálku“ a podporuje dvě indické děti.

Mateřská škola provozuje čtyři třídy, které v současnosti navštěvuje 104 dětí. I mateřská škola má svou jídelnu a disponuje také velkou zahradou.

Po rekonstrukci v roce 2011 jsou budovy ZŠ i MŠ kompletně zateplené, třídy jsou vybaveny novým nábytkem.

Obr. č. 3: ZŠ Hrádek

Zdroj: zshradek.cz, 2016

Obr. č. 4: MŠ Hrádek

Zdroj: zshradek.cz, 2016

4.1.1 Aktivity při ZŠ

Ideální kapacita všech kroužků je 15 dětí, ale pro školu není ekonomický pohled na prvním místě. Kroužky fungují i s menším počtem návštěvníků především proto, že škola chce zajistit účelné trávení volného času svých žáků.

Hra na flétnu – začátečníci

Hudební kroužek, kde se děti učí základní hře na flétnu, správnému dýchání apod. Kroužek je primárně určen pro děti prvního stupně a v současnosti jej navštěvují čtyři děti.

Hra na flétnu – pokročilí

Navazuje na kroužek začátečníků. Dále rozvíjí již naučené schopnosti. Je určen pro žáky prvního i druhého stupně a v současnosti jej navštěvuje 10 dětí.

Hudebně dramatický kroužek

Kroužek je určen pro děti z prvního stupně a děti se zde učí rozvíjet své hudební a pohybové schopnosti. Učí se vnímat rytmus, rozvíjet tonální citění a to především pomocí lidových písní, které se učí zpívat. K písním nacvičují jednoduchou choreografii, která vede u dětí k rozvoji koordinace pohybu a zlepšení motoriky. V dramatické části je kladen důraz na správnou výslovnost, správné dýchání a výraznou mluvu a to pomocí říkanek, básniček, textů k písním a dramatizací krátkých scének, při nichž mohou děti používat maňásky. V kroužku se žáci také učí správnému sociálnímu chování ve skupině, základům společenského chování a spolupráci s ostatními dětmi. Kroužek navštěvuje 8 dětí.

Počítačový kroužek

Základy práce s počítačem pro žáky prvního stupně, konkrétně 2. a 3. třídy. Kapacita je 15 dětí a není zcela využita. Kroužek navštěvuje 10 zájemců.

Volejbal

Kroužek je určen pro všechny příznivce této hry. Žáci se zde učí základním pravidlům hry, tréninku hry, spolupráci v týmu. O tento sport je větší zájem ze strany žáků druhého stupně, kterých dochází cca 12.

Vybíjená

Asi největší zájem ze strany dětí je o vybíjenou. Základní hra s jednoduchými pravidly, kterou jistě všichni známe a také jsme jí rádi hráli. V současnosti tento kroužek navštěvuje 14 dětí, především z druhého stupně ZŠ.

Sportovně-turistický kroužek

Kroužek, kde se děti učí znát turistické značky, orientaci v přírodě a absolvují různé výlety je určen pro žáky 1. – 5. třídy. Navštěvuje jej 13 dětí.

Šachový kroužek

Základní pravidla hry, rozvoj logického myšlení. Kroužek je určen pro žáky 2. - 3. třídy. Zájemců zatím není mnoho, v současnosti kroužek navštěvují pouze tři děti.

Biologický kroužek

Pro zájemce o biologii z 6. – 9. třídy ZŠ. Žáci se zde dozvídají zajímavosti z biologie, připravují se na soutěže jako např. Biologická olympiáda. Konají se také návštěvy muzeí, botanické a zoologické zahrady. Kroužek navštěvuje 5 dětí.

ANP (ambulantně nápravná péče)

Kroužek je pro žáky se SPUCH (specifické poruchy učení a chování), kde probíhá náprava specifických obtíží u jednotlivých žáků. Využívají se zde pomůcky a pracovní sešity pro žáky se SPUCH, počítačové programy apod. „Kroužek“ navštěvuje 6 dětí. (zshradek.cz, Valešová, 2016)

4.1.2 Aktivity při MŠ

- angličtina pro předškoláky – základní slovíčka z anglického jazyka, kroužek navštěvuje 17 dětiček.

- předplavecký kurz – návštěva Plaveckého areálu Rokycany, plavání s odborně vyškoleným personálem, na plavání se vystřídají všechny třídy, vždy s průměrně 20 dětmi.

- tanečky – základní pohybové aktivity, rozpoznání rytmu, naslouchání hudbě, o kroužek mají zájem spíše holčičky, kterých dochází 15.

- logopedie – náprava řeči, individuální i skupinové sezení

- návštěvy keramické dílny – rozvíjení výtvarných dovedností a fantazie dětí, konají se nepravidelně, např. v období Velikonoc, svátku matek, adventu a Vánoc. Třídy se opět střídají v návštěvách dílny a většinou jdou všechny děti, které jsou ten den přítomny ve školce. (zshradek.cz, Valešová, 2016)

4.2 Spolek NĚ-HA

Obr. č. 5: Znak spolku NĚ-HA

Zdroj: ne-ha.cz, 2016

Roku 2002 byl zahájen provoz výtvarné a keramické dílny dříve občanského sdružení, nyní spolku, NĚ-Ha prvotně pro děti předškolního věku. Postupem času se otevřela možnost vyžití co nejširšímu věkovému spektru. NĚ-Ha se snaží zapojit všechny, bez ohledu na jejich "umělecké nadání". Po první dílně v Rokycanech spolek otevřel dílnu v Hrádku. Pro velký zájem byly otevřeny dílny ještě ve Volduchách a nově i v Cheznovicích.

Cílem je podporovat rozvoj výtvarného projevu (různé výtvarné techniky, výroba a vypalování keramických předmětů apod.). Spolek je zaměřen na činnost s dětmi, sdružuje přes 400 dětí týdně, a tato činnost je nezisková.

V Hrádku sídlí v budově DDM, která patří městu, a tak spolek platí nájem. Město spolku NĚ-Ha přispívá dotací 2 000 Kč ročně, ale v případě nenadálých událostí (např. rozbití elektrické pece) ochotně pomáhá a podporuje. Nyní například na budově DDM nechalo město vyměnit okna. Spolek jinak funguje zcela samostatně a tak veškeré vybrané peníze za kurzy apod. směřují rovnou k nákupu nových materiálů, hlíny (za rok se jí spotřebují až 4 tuny), engob, glazur, na nájem, energie atd.

Kroužky fungují od října do května a o prázdninách pořádá NĚ-Ha 4 příměstské tábory a výtvarně keramický pobyt pro maminky s dětmi.

- Keramický kroužek K1 a K2 – primárně pro děti z 1. stupně ZŠ, náplní je základní práce s hlínou a vyrábění výrobků, kombinace hlín, zdobení, válení, tvorba z ruky, práce na hrnčířském kruhu. Vedoucí vždy zadá výrobek, který se bude vyrábět, techniku atd., aby si děti vyzkoušely vždy něco nového. Jedenkrát

v měsíci mají děti „dobrovolnou tvorbu“. V současném školním roce navštěvují kroužek pouze tři děti a kapacita je 10 dětí. Zájem o keramiku z řad starších školáku opadl.

- Hudebna – hudební kroužek se zaměřením hry na kytaru byl založen před třemi lety. Kapacita je 12 – 15 dětí od 1. třídy ZŠ – musí mít již „šikovné ruce“ pro práci se strunami. Děti během prvního měsíce dokážou zahrát několik písniček a zvládnou několik akordů. Ke konci školního roku se pořádají pro rodiče přehrávky spojené s výstavou keramických děl z keramických kroužků. Děti jsou v Hudebně rozdělené do skupin Začátečníci, Pokročilí a Pokročilí II. Rozdělení nezáleží na věku, ale na herní úrovni. V každé skupině je stanovena kapacita 5 dětí, aby se jim vedoucí mohl dostatečně věnovat. Začátečníky navštěvují čtyři děti, Pokročilé také a Pokročilé II. dětí pět.
- Výtvarně keramický kroužek pro děti od 3let – tento kroužek se těší velké oblibě. Je rozšířený o hudební prvky, básničky, písničky, výtvarné práce, kresba, malba, vystřihování, lepení, keramika. Kapacita je opět 12 – 15 dětí a není zcela využita, v současném školním roce kroužek navštěvuje 10 dětí.
- Keramika pro dospělé – základní práce s hlínou, vyrábění výrobků dle pokynů vedoucího, různé techniky – jedná se o období kroužků K1 a K2 ale pro dospělé. Kapacita není nijak stanovena, přijít může, kdo má chuť. Pravidelně to bývá kolem 5 dospělých.
- Keramika pro všechny – rodiče s dětmi, starší děti, dospělí, náplň jako u výše zmíněných kurzů
- Keramika pro školy a školky – individuální hodiny dle domluvy s danou institucí, náplň práce stejná jako u ostatních keramických kroužků.
- Kurzy FIMO šperku - Fimo hmota je vyrobená z umělých modelovacích materiálů. Díky své tvárnosti se může FIMO hmota tvarovat a modelovat do nejrůznějších tvarů, ze kterých se dají vyrábět šperky, dekorativní nebo bytové doplňky
- Kurzy cínování - výroba neomezeného množství šperků, náušnic, sponek
- Korálkování - kvalitní japonské korálky Toho, základní bižuterní materiál pro zkompletování šperku, natištěný návod pro práci doma.

- Tvoření s papírem – přáníčka 3D, skládání z čajových sáčků
- Práce s polymerem
- Tvořivá sobotní dopoledne - konají se dvakrát v měsíci v DDM, jsou přístupné všem bez omezení věku, je ale nutné objednat se. Vždy první sobotu v měsíci je na program keramika, techniky zdobení, válení apod. a výroba výrobků, třetí sobotu v měsíci se koná jiný z kurzů, např. FIMO, korálkování, cínování, zdobení porcelánu, textilu, výroba šperků atd. Cena je 200 Kč dospělý nebo dospělý s dítětem, 100 Kč dítě bez doprovodu

Ve všech cenách je zahrnut materiál, výtvarné a keramické pomůcky, pracovní oděv, hlíny, engoby, glazury, výpal výrobků, ale také zajištěný pitný režim.

Spolek NĚ-HA pořádá také letní příměstské tábory se zaměřením na keramiku, výtvarné činnosti, sportovní soutěže, lesní hry. Zajímavostí je tábor - Pobyť maminek s dětmi, kde mimo tradiční náplně práce jako keramika, výroba šperků, malba, kresba atd. je součástí „Den pro ženu“ – kde jsou pro maminky zařízeny masáže, kosmetika apod. Spolek NĚ-Ha úzce spolupracuje s Městskou knihovnou Hrádek. Pořádá zde dvakrát do roka výstavy, které mají vždy nějaké téma – Jarní výstavu, která je spojená s přehrávkou kytar (např. Rozkvetlá knihovna – výstava výrobků typu jarní květiny nebo Zvířátkohraní – výstava vyrobených zvířátek + děti hrají písničky se zvířecí tematikou, které se naučili). Druhá výstava je vánoční („Co to cinká“ – výstava vyrobených zvonečků). Dále má NĚ-Ha svůj stánek s výrobky na většině významných akcí, pořádaných v Hrádku. Například během Staročeských Májů nebo při Zpívání pod vánočním stromem. (ne-ha.cz, Hanzlíková, 2016)

Obr. č. 6: Budova DDM (sídlo spolku NĚ-Ha a Pionýrské skupiny Hrádek)

Zdroj: mestohradek-ro.cz, 2016

4.3 Pionýrská skupina Hrádek u Rokycan

Obr. č. 7: Logo pionýrské skupiny

Zdroj: hradekurokycan.pionyr.cz, 2016

4.3.1 Pionýrská historie

V Hrádku byla založena Pionýrská organizace při Základní škole v dubnu 1952. Postupně, se zvyšujícím se počtem dětí, zapojených do PO, rozrůstaly se i počty oddílů a jejich vedoucích. Činnost oddílů byla pestrá - hry a zábavné akce, ruční práce, recitace, básničky a zpěv, pořádaly pěší i cyklistické výlety po okolí, organizovaly se různé sportovní setkání. Roku 1963, ve spolupráci s rodiči pionýrů, byla postavena pionýrská chatka v lesním prostředí v těsné blízkosti města. V roce 1973 byla za finanční pomoci ORP (Okresní Rady Pionýra) vlastními silami vedoucích a rodičů, postavena druhá pionýrská chatka vedle té předešlé z roku 1963. Chaty postupem času do svého majetku převzal Městský úřad Hrádek a zajistil i přívod elektrického proudu a osvětlení přístupové cesty. Oddíly se zapojovaly do celostátních etapových her. Nejlepší pionýři se v roce 1977 za odměnu zúčastnili třídního zájezdu do Německé demokratické republiky, zúčastnili se okresního zájezdu do Bardějova, Svidníku a na Duklu. Pionýrský slib byl organizován v Domě dětí na pražském hradě nebo v Muzeu V. I. Lenina. V roce 1969 se uskutečnily první dva běhy letního tábora. Tím byl dán základ velmi úspěšné pracovní oblasti. Tábory pokračují dodnes a těší se velmi velké oblibě. Od roku 1978 jsou pořádány „U Spáleného mlýna“. Pořádají se dva běhy a každý je obsazen 100 účastníků. Již podvakerát se museli hrádečtí Pionýři vyrovnat s požárem pionýrské chaty, přišli například i o svou kroniku, ale město vždy zařídilo výstavbu nové chaty. Poprvé to bylo roku 1998, kdy vyhořela starší chatka, ale již roku 1999 se děti scházely v nové. Po druhé vyhořela druhá původní chata a to roku 2012, i ta už ale stojí nová. V obou případech nebyl žhář dopaden. Po dokončení výstavby nové budovy MÚ v Hrádku, schválilo Zastupitelstvo města starou budovu k práci s dětmi a mládeží jako DDM. Od září 2003 tedy v těchto prostorách pracuje občanské sdružení Pionýr a občanské sdružení NĚ-HA. V zimě se tedy oddíly scházejí v DDM, v jarních a

podzimních měsících v pionýrských chatkách. (hradekurokycan.pionyr.cz, Vasková, 2015)

Obr. č. 8: Nová pionýrská chatka

Zdroj: hradekurokycan.pionyr.cz, 2016

4.3.2 Současnost

Pionýrská skupina poskytuje dětem a mládeži prostor pro jejich sportovní i umělecké využití, pro hry, ale i pro výchovu a vzdělávání. Pionýrská skupina vyvíjí celou řadu aktivit, v Hrádku má 12 oddílů, 1 volnočasový klub, 4 odloučené oddíly v blízkých obcích a pořádá celou řadu akcí pro veřejnost. V roce 2015 byl počet registrovaných členů 289 (dětí i dospělých). (hradekurokycan.pionyr.cz, Vasková, 2016)

Oddíly

Oddílové schůzky probíhají pravidelně jednou týdně po dobu 2 hodin. Na schůzky chodí průměrně 13 dětí. Vedoucí při činnosti oddílů čerpají z nabídky výchovného programu Klíčení, podle věkových zvláštností. Účel programu Klíčení spočívá ve zkvalitnění výchovného působení na děti a mládež v ČR při zachování stávajících principů sdružení a hry jako základního výchovného prostředku. (pionyr.cz, 2016) Do oddílů jsou děti většinou rozděleni podle jednotlivých tříd ZŠ – oddíl pro první třídu, oddíl pro druhou třídu – až pro devátou.

Seznam oddílů pro školní rok 2015/2016

Liščata – 1. třída ZŠ

Mimoni – 2. třída ZŠ

Mraveniště – 3. třída ZŠ

Dráčata – 4. třída ZŠ

Cvrčci – 5. třída ZŠ

Tykadla – 6. třída ZŠ

Lvíčata – 7. třída ZŠ

Slůňata – 9. třída ZŠ

Rybáři – pro děti každého věku

Karate – pro děti každého věku

HOP (Hrádecký oddíl policie) – pro děti každého věku

Klubíčko – pro maminky s batolaty

Volnočasový klub Klíč – pro všechny zájemce, dospělé i děti, členy i nečleny pořádá různé akce jako např. Výlet zimní krajinou, Cyklistická jízda zručnosti, Turnaj v karate, Country bál, Den proti rakovině, Svátek dýní, Lampičková slavnost, Pekelná jeskyně + Mikuláš atd.

Odloučené oddíly

Například z důvodu neexistence PS (pionýrská skupina) v dané obci (nedostatek prostředků, lidí) vznikly odloučené oddíly patřící kmenově pod PS Hrádek.

Rybáři Mirošov – pro děti každého věku v sousedním městě Mirošov (3 km)

Ha-sičáci Hůrky – pro děti od 6 do 15 let v 7 km vzdálené vesnici

Modeláři Příkosice – pro děti každého věku, zaměřený na rukodělné výrobky a letecké modely, 6 km od Hrádku

Rakováček Raková – pro děti každého věku, smíšená činnost, 10 km od Hrádku

(Vasková, 2016)

Staročeské máje

Každoročně se také pořádají Staročeské máje – celodenní akce, kdy mládež tančí tzv. „besedu“ na náměstí před kulturním domem, poté prochází průvodem s hudbou městem a tancuje u domů jednotlivých děvčat, kde na ně čeká občerstvení, a tatínkové platí za tanec s dcerou. Vpodvečer je vyhlášena májovnice, tedy dívka, jejíž rodina zaplatila nejvíc a následuje Májová veselice v sále Domu kultury.

V roce 2016 se bude konat již sedmnáctý ročník Staročeských májů. Přípravy na tuto akci trvají tři měsíce a po tuto dobu se každou sobotu v sále DK konají nácviky české besedy. Finančně se do akce pravidelně zapojuje město prostřednictvím Komise mládeže. Půjčovní krojů hradí přímo město. Akce je určena pro kluky a holky od patnácti let výše. V letošním roce bude tancovat 48 krojovaných děvčat a chlapců besedu na náměstí za doprovodu Hrádecké kapely. Po odtančení besedy na náměstí se všichni seřadí za vůz s koňským dvojspřežím a za doprovodu Malé dechovky (menší část Hrádecké kapely) vycházejí do ulic Hrádku. Hraje se a tančí u všech krojovaných děvčat. Maminky připravují na každé zastávce občerstvení pro zhruba osmdesát účastníků. Tatínkové platí do klobouku za sólo s dcerou. Odpoledne se všichni vrací na náměstí, kde se vyhláší májovnice daného ročníku. Poté jsou všichni pozváni na večerní Májovou veselici do sálu DK, jejímž zpestřením je ještě jedno předtančení české besedy od májovníků.

Obr. č. 9: Předtančení májovníků

Zdroj: hradekurokycan.pionyr.cz, 2016

V roce 2015 posloužily Staročeské máje i k trochu jinému účelu. Po zaplacení všech poplatků zbylo 2000 Kč, k těm Pionýrská skupina přidala 3000 Kč a celkovou částku 5000 Kč předali májovníci manželům Šmejkalovým z Hrádku, kteří mají syna postiženého obrnou. Přispěli tak na nákup vozíku pro malého Honzíka. (hradekurokycan.pionyr.cz, Vasková, 2016)

Tábor

Pionýrská skupina Hrádek vlastní louku u Berounky s bývalým mlýnem, který si opravila a slouží jako kuchyně a sklad. Zde se pravidelně pořádají dva běhy letního tábora. Tábor trvá čtrnáct dní a stojí 2500 Kč pro členy Pionýrské skupiny a 3000 Kč pro nečleny. Na táboře se podílejí i rodiče dětí a to tím, že před zahájením tábora je nutné postavení a naopak po skončení zbourání cca 65 stanů a ostatních zázemí jako např. jídelny. Tábor je určen dětem školního věku od 1. do 9. třídy, ale mohou se zúčastnit i předškoláci, kteří ale aspoň jeden rok navštěvují nějaký oddíl PS Hrádek. Děti jsou rozdělené podle oddílů, do kterých patří. Tím, že se ne vždy zúčastní všichni členové, zbývá tak místo i pro ostatní zájemce.

Již před začátkem tábora je nutné kvalitní zajištění. Zázemí zajišťuje pět důležitých osob – vedení tábora, kuchař, hospodář, zdravotník a zásobovač. Tábora se účastní oddíloví vedoucí a instruktoři. Ti si samozřejmě připravují každý svůj program pro svůj oddíl. Připravuje se tzv. oddílová táborová hra, která je určena hlavně věkem dětí (pro prvňáčky např. „Křemílek a Vochoomůrka“, pro žáky 9. třídy „Osmý svět“). Vedení tábora pak připravuje celkový táborový program. Na táboře se pravidelně koná např. táborová pouť, soutěže u táborového ohně, kde jsou hodnoceny jednotlivé oddíly i celý tábor, táborová olympiáda o pohár starosty, branný závod, bubnování v kruhu jako relaxace. Děti jsou též zapojeny do vymýšlení táborového pokřiku, názvu tábora nebo táborové písničky. Jsou zajištěny také různé besedy a názorné ukázky (např. ZOO, Hasičský záchranný sbor Rokycany, Kynologický klub Hrádek). Zajímavostí byla přednáška zkušeného letce, který z Hrádku pochází. Každý den má jeden oddíl „službu“ – stará se o kuchyň, jídelnu, úklid, ostrahu tábora atp. Před koncem tábora se koná velký táborák, každý oddíl dostane několik kuřat, které si sám připraví. (Vasková, 2016)

Obr. č. 10: Tábor

Zdroj: hradekurokycan.pionyr.cz, 2016

4.4 TJ Hrádek

Obr. č. 11: Znak TJ Hrádek

Zdroj: tjhradek.cz, 2016

Tělovýchovná Jednota Hrádek byla založena v roce 1949 pod názvem DSO Baník Hrádek, později existovala pod názvem SOKOL Bílá Cerkev a ŽBC Hrádek. Nynější TJ Hrádek funguje od roku 1991 jako „Zapsaný spolek“. Majetkem TJ je tribuna (Obr. č. 12), která byla postavena v letech 1976 - 1980, dále hřiště U Krajana, kde se dlouhá léta hrála házená. Po rozpadu házené se zde hraje nohejbal a v posledních letech je toto hřiště využíváno přes léto i oddílem ASPV na volejbal. TJ Hrádek by toto hřiště ale chtěla prodat a ze získaných finančních prostředků a za pomoci města vybudovat nová

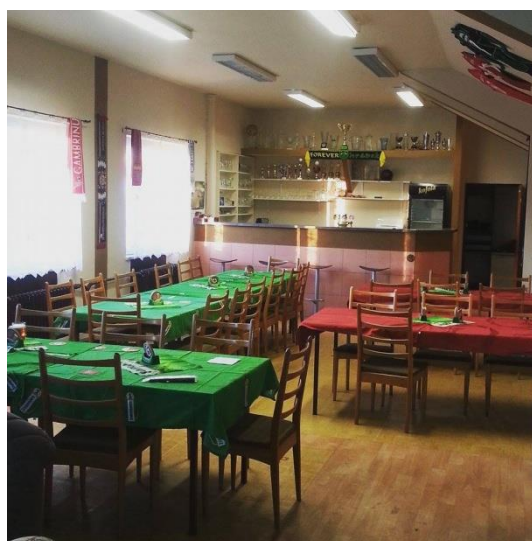
hřiště (např. tenisové) a provést revitalizaci stávajícího majetku. Město ale poskytuje pouze dotaci ve výši 350 tis. Kč ročně, která slouží pouze na údržbu sportovišť a zaplacení energií (cca 320 tis. Kč). Hlavním zdrojem příjmů jsou tedy pro TJ příspěvky členů. Dříve platili příspěvky i trenéři, kteří jinak svou činnosti vykonávali dobrovolně a zadarmo. Toto bylo po příchodu nového vedení zrušeno. TJ dále usiluje o dotace od České unie sportu, MŠMT, Plzeňského kraje a také získává prostředky drobnými pronájmy Kiosku a Klubovny, nacházejících se na tribuně. (tjhradek.cz, Redl, 2016)

Obr. č. 12: Tribuna TJ Hrádek

Zdroj: tjhradek.cz, 2016

Obr. č. 13: Klubovna TJ Hrádek

Zdroj: tjhradek.cz, 2016

Tradicí byl v Hrádku vždy nejvíce fotbal a poté házená. Nové vedení TJ Hrádek se snaží rozšířit více sportů, a tak pod TJ Hrádek dnes pracuje několik sportovních oddílů: fotbal, ASPV, stolní tenis, nohejbal, silový trojboj, thibox a nově vzniklý oddíl badmintonu. Na tribuně TJ byla vybudována nová tělocvična, která slouží oddílu thiboxu a cvičí se zde fitness pod vedením lektorky. Čtyři oddíly se věnují nejen dospělým, ale i dětem, a to fotbal, ASPV, stolní tenis a badminton. TJ Hrádek má 284 členů, z toho 177 dospělých a 107 dětí. V letošním roce se poprvé konal Sportovní ples, pořádaný TJ Hrádek v sále DK. (tjhradek.cz, Redl, 2016)

4.4.1 Oddíl fotbalu

Oddíl fotbalu funguje se 64 dospělými členy a 47 dětmi. Má pět pododdílů, a to: muže, ženy, dorost, starší přípravku a mladší přípravku. Tyto pododdíly pracují pod vedením zkušených trenérů ve složení tří mužů a jedné ženy. Poddíly se pravidelně účastní

krajských a okresních soutěží a ženy také České fotbalové ligy žen. Zájemci jsou do oddílů rozděleni následovně:

Mladší přípravka – od 5 do 8 let

Starší přípravka – 8 – 10 let

Dorost – 14 – 18 let

Muži – 18 +

Ženy jsou rozděleny na Žákyně/Dorost – do 15 let a Ženy – od 16 let.

Družstvo Žáci pro děti mezi 10 a 13 rokem v současnosti pod TJ Hrádek pro nedostatek zájemců nepůsobí. Hráči postupují mezi oddíly návazně.

Oddíly nejsou kapacitně omezeny, ale při velké obsazenosti je poté nutné posílení trenéra v podobě asistenta.

Po příchodu se dítě seznámí s hrou a zapojí se do ní. Po přibližně třech návštěvách se na základě názoru trenéra a zájmu dítěte dítě přihlásí. Musí být přihlášeno i do FAČR (Fotbalová asociace České republiky), bez toho by se dítě nemohlo účastnit soutěží. Tímto se vlastně stává majetkem TJ Hrádek a ostatní kluby, pokud by o hráče měly zájem, by si ho museli „koupit“. Cena za hráče hrajícího Krajskou soutěž se pohybuje mezi 20 000 – 30 000 Kč. Je nutné, aby TJ měla takovou rezervu, pro případ, že by si musela někoho koupit.

Příspěvek je ve výši 2000 Kč ročně pro dospělé a 1000 Kč pro děti a dorost. (tjhradek.cz, Redl, 2016)

4.4.2 Oddíl ASPV

ASPV - asociace sport pro všechny, vznikla v roce 1992. Od tohoto roku funguje také v Hrádku. Má 50 dospělých členů a 34 dětí.

Členové se schází čtyřikrát v týdnu v tělocvičně základní školy, zařízení, které využívají, tedy patří základní škole Hrádek. ASPV je vedena při TJ Hrádek a může také využívat všechna sportoviště TJ. Cílem ASPV je posílení kondice, motoriky a rozvíjení pohybových schopností u dětí.

Při cvičení dětí jde nejvíce o kolektivní hry jako je brannball, kubb, přehazovaná. S dětmi se jezdí na okresní soutěže: brannball, atletika a medvědí stezka. Tyto soutěže pak mají pokračování v krajských a republikových kolech.

Brannball je švédská pálkovací hra označující spálený míč. Do České republiky byla přivezena v roce 1990. Hru hrají dvě jedenácti-členná družstva, hra je podobná basebolu.

Kubb- česky se dá nazvat "Vrhání polínek", je to také švédská hra, kterou hrají dvě družstva s počtem hráčů od 1-6.

V pondělí a ve čtvrtek probíhá cvičení pro děti ze základní školy. V pondělí a ve čtvrtek chodí také cvičit i ženy a to jak ty mladší, co mají zažitý aerobik, tak i ty starší, které dávají přednost zdravotnímu cvičení. V úterý se scházejí úplně nejmenší. Jedná se o cvičení rodičů a dětí. V úterý se také scházejí zájemci o volejbal.

Poplatky za cvičení jsou 250,- Kč / rok pro děti a 500,- Kč / rok pro dospělé. V tomto poplatku mají členové zahrnuto i pojištění. (tjhradek.cz, Vondrášková, 2015)

4.4.3 Oddíl stolního tenisu

Ping – pong je snad známý všem, jedná se o bezkontaktní druh míčového sportu hraný s pálkou u stolu rozděleného sítkou. Může se hrát dvouhra i čtyřhra. Stolní tenis v Hrádku má 14 dospělých členů a 16 dětí a dělí se na pododdíly Muži A, Muži B, Ženy a Děti. Muži A se zúčastňují Okresního přeboru, Ženy II. ligy. Příspěvky členů jsou 1000 Kč/rok. (tjhradek.cz, Redl, 2016)

4.4.4 Oddíl silového trojboje

Silový trojboj je vlastně obdobou vzpírání, skládá se ze tří disciplín – dřep, nejznámější posilovací cvik bench-press (= soupažný tlak v lehu na rovné lavici s velkou činkou) a mrtvý tah (= zvednutí velké činky obouřučně ze země z mírného podřepu). Silový trojboj má 17 členů – mužů a v současné době se jejich zázemí nachází na tribuně TJ. Příspěvky členů jsou 1500 Kč/rok. (tjhradek.cz, Redl, 2016)

4.4.5 Oddíl thaiboxu (thajský box)

Jedná se o druh thajského bojového umění na principech boxu. Souboj má pět kol, každé po třech minutách. Dovoleny jsou i údery lokty a koleny, z chráničů se smí používat pouze suspensor a chránič zubů. Samozřejmostí jsou rukavice. Oddíl thaiboxu

má 17 členů mužského pohlaví. Tento oddíl má největší příspěvky členů – 3000 Kč/rok, z důvodu nejdražšího vybavení (multifunkční tělocvična, která se nově vybudovala, vybavení na míru apod.). (tjhradek.cz, Redl, 2016)

4.4.6 Oddíl nohejbalu

Nohejbal je kolektivní míčový sport, pravidly vycházející z volejbalu, ale hraný pomocí nohou. Oddíl nohejbalu má 9 členů mužského pohlaví a účastní se Okresního přeboru ve skupině „A“. Členské příspěvky jsou ve výši 500 Kč/rok. (tjhradek.cz, Redl, 2016)

4.4.7 Oddíl badmintonu

Badminton je jeden z nejrychlejších raketových sportů. Hráči musejí mít výbornou kondici a postřeh, během jedné hry mohou naběhat mnoho kilometrů. Podstatou je odpalování opeřeného míčku přes síť přímo z voleje (bez dotyku se zemí). Oddíl badmintonu je nový a má zatím 16 členů z toho 10 dětí. Členské příspěvky jsou ve výši 1500 Kč/rok. (tjhradek.cz, Redl, 2016)

4.4.8 Tělocvična, posilovna, sauna

Posilovna a multifunkční tělocvična jsou prozatím přístupné i široké veřejnosti. Po zaplacení evidenčního poplatku 300 Kč, mohou zájemci navštěvovat vše, co patří pod TJ Hrádek.

Na tribuně TJ je v provozu také sauna, která je přístupná jen členům, ale je nutná její rekonstrukce, a tak TJ nyní žádá o dotaci na tuto rekonstrukci (cca 3 mil. Kč), aby toto zařízení mohla navštěvovat i veřejnost nebo děti z MŠ a ZŠ. (tjhradek.cz, Redl, 2016)

Obr. č. 14: Multifunkční tělocvična

Zdroj: tjhradek.cz, 2016

4.5 Městská knihovna

Městská knihovna se nachází v budově Městského úřadu. Knihovna je otevřena čtyři dny v týdnu, knihovnicí je paní Blažena Svobodová. K 31. 12. 2015 bylo v knihovně evidováno 24 171 knih, má 350 registrovaných čtenářů a během roku ji navštíví 14 112 návštěvníků. Zřizovatelem je město Hrádek a knihovna funguje jako Organizační složka města.

Knihovna je rozdělena na dvě oddělení: pro dětské a pro dospělé návštěvníky. V nabídce je jak beletrie, tak i naučná literatura pro dospělé (např. záhady, psychologie, právo, fauna, flóra, záliby, jazyk, historie, válečná literatura, věda, lékařství) i pro děti (zvířata, rostliny, vesmír, hry, hudba, ruční práce, historie). Půjčování knih, novin, časopisů, naučné literatury, společensko-vědní studovna, odborná a encyklopedická literatura, čítárna denního tisku a časopisů, zajišťování rezervací na půjčený knihovní fond, donášková služba knih pro staré a nemocné čtenáře, 5 počítačů s připojením na internet - dva jsou určeny dětem (v dětském oddělení) a 3 počítače jsou ve studovně pro dospělé, kopírování, tisk, to vše jsou činnosti městské knihovny, která také slouží jako informační centrum města Hrádek.

V případě zájmu je také možné studentům, ale i ostatním registrovaným čtenářům objednávat knihy k zapůjčení v ostatních knihovnách. Tuto publikaci si pak čtenář vyzvedne v knihovně a zde ji také po uplynutí výpůjční doby vrátí. V tomto případě však čtenář zaplatí poštovní příplatek.

V Městské knihovně se konají i různé akce, například každoroční Pasování prvňáčků na čtenáře nebo Noc s Andersenem, kdy děti v knihovně jednu noc přenocují a vzdělávají se. Dále se zde konají různé besedy s cestovateli, besedy s lidmi z nakladatelství, výstavy děl, např. z výrobků ze Spolku Ně-Ha. Za rok 2015 se konalo celkem 9 akcí. (knihovnahradek.webk.cz, Svobodová, 2016)

4.6 Dům kultury, letní kino

Dům kultury funguje v Hrádku od roku 1956, v té době jako Závodní klub ŽBC Hrádek, které měly hodně zaměstnanců, a tak zde pořádaly různé akce, oslavy (MDŽ) atd. V roce 1993 po privatizaci ŽBC odkoupilo budovu město a tak vznikl Dům kultury města Hrádek.

Obr. č. 15: Dům kultury

Zdroj: mestohradek-ro.cz, 2016

DK má víceúčelový sál. Pravidelné promítání se konalo až do roku 2000, ale poté, co se objevily a rozvíjely multiplexy, návštěvnost v DK klesala a provoz se tak nevyplatil. Dalším problémem byl rozvoj technologií a digitalizace. Filmy se začaly nahrávat pomocí nových technologií, a tak pro zachování letního kina musel být zakoupen nový přístroj, který s těmito moderními typy technologií dokázal pracovat a přehrávat je. Tento přístroj nebyl levný, tržby za vstupy jeho nákup nepokryly, přesto se město rozhodlo pro jeho koupi a zachování unikátního letního kina v Hrádku. Výhodou přístroje je, že je přenosný, aby se mohl používat v letním kině a i v DK.

V Domě kultury je kapacit cca 300 míst, ale průměrná návštěvnost je 100 návštěvníků. Pořádají se zde bály, koncerty, přednášky, besedy, výstavy, divadélka pro děti, nepravidelná nedělní promítání filmů, ale také cvičení jógy a zdravotní cvičení. Akce jsou pro školy i pro veřejnost. Pravidelně se zde také pořádá Mikulášská besídka pro děti, a také Klub zahrádkářů a Klub důchodců zde má svá pravidelná setkání. Všechno je placeno z městského rozpočtu. DK samozřejmě od svého založení prošel rekonstrukcí podlah, omítek, topného zařízení apod. Za pronájem sálu pro místní spolky se platí pouze symbolické nájemné. Za rok 2015 se konalo celkem 5 promítání, které navštívilo 381 diváků a celkové tržby činily 5 770 Kč.

Přírodní divadlo také patřilo ŽBC, ale v té době sloužilo pouze jako divadlo, chybělo plátno po promítání. Až v 60. letech bylo plátno pořízeno. Také přírodní divadlo bylo roku 1993 odkoupeno městem.

Obr. č. 16: Letní kino

Zdroj: mestohradek-ro.cz, 2016

Obr. č. 17: Letní kino

Zdroj: mestohradek-ro.cz, 2016

Letní kino má kapacitu až 1200 návštěvníků, ale vlivem lesního porostu a stářím lavic, se uvádí kapacita 700 návštěvníků. Promítání filmů se koná jen v období letních prázdnin a to 3x týdně a každý film pouze jednou (dříve se promítalo 4x týdně a jeden film 2x – vlivem ŽBC a prací na směny). Kiosek v letním kině patří také městu, které ho pronajímá. Kiosek nabízí základní občerstvení. V areálu přírodního kina se nachází Malá scéna a Velká scéna. Na Velké scéně se koná promítání, velké koncerty, a také každoročně pořádaný country festival Muzika. Na Malé scéně se konají koncerty menšího charakteru. Průměrná návštěvnost přírodního kina je 100 návštěvníků na akci, promítání. Záleží ale samozřejmě na počasí a důležitou roli hraje i skladba obyvatel, kterých v Hrádku ubývá, mimo jiné postupným krachem Železáren a migrací mladších ročníků do měst. Stále je ale přírodní kino i v okolí unikátem a těší se velké oblibě. Vstupné je 50 Kč. Za měsíce červenec a srpen roku 2015 se konalo 21 představení, které navštívilo 2237 diváků a celkové tržby za vstupné činily 111 850 Kč. Což ukazuje na pokles návštěvnosti, neboť např. v roce 2010 byly tržby 146 505 Kč. Z každého vstupného se také odvádí 1 Kč Státnímu fondu ČR pro podporu a rozvoj české kinematografie. (Krtilová, 2016)

4.7 Klub důchodců

Klub důchodců se v Hrádku těší velké oblibě a je velmi činný. Čítá na 150 členů. Pořádá zájezdy do divadel, pobytové zájezdy, sportovní akce, besedy, promítání filmů, pochody a vycházky apod. Dříve vznikl z členů odborů ŽBC Hrádek, které klub také zaštiťovaly a finančně podporovaly. Dnes i vlivem snížení činnosti Železáren je klub

stále podporován, ale z velké části ho podporuje město. Dotace také dostává z Rady seniorů. Klub je otevřen i široké veřejnosti a vítá každého zájemce o členství. Důchodci se scházejí každou středu v období od září do května v tzv. „Samoobslužné kavárničce“ v Domě kultury a každé úterý se koná Jóga v malém sálku DK. (Krtilová, 2016)

4.8 Klub zahrádkářů

Klub zahrádkářů má přibližně 35 členů bohužel již staršího věku. Každý měsíc pořádá schůzky a besedy v Domě kultury – např. Řez stromů na jaře apod. Na podzim pořádají Moštování. Pořádají také výlety společně s Klubem důchodců. (Krtilová, Vasková, 2016)

4.9 Hrádecká kapela a Hrádecký Bigband

Pod Domem kultury funguje také Hrádecký Bigband – skupina 24 hráčů, hrající swing. Mohou v DK bezplatně zkoušet a poté pořádají koncerty na akcích konaných v Hrádku. Například oslavy 17. listopadu nebo 1. a 8. května.

Dále zde funguje Hrádecká kapela, která čítá 15 členů a hraje dechovku. Také v DK bezplatně zkouší a poté pořádá koncerty pro veřejnost. Kapela je známá i celorepublikově.

Město kapelám přispívá na aparaturu. Kapely každoročně pořádají Muzikantský bál v sále DK. (Krtilová, 2016)

4.10 Český rybářský svaz

Sdružuje v Hrádku 21 rybářů, kteří se starají o čištění přehrady nacházející se kousek od města, krmení ryb, výlovy apod. Lovit ryby mohou pouze omezeně. Samozřejmostí je zaškolení a po splnění testů, které se konají v okresním městě získání rybářského průkazu. Rybáři spolupracují také s Pionýrskou skupinou Hrádek, například při sběru starého pečiva a následného krmení ryb. Členové také organizují mezinárodní závody v Muškaření. Člen J. Kalivoda se jako junior stal Mistrem světa v rybaření, a to dokonce třikrát. (Vasková, 2016)

4.11 Myslivecké sdružení Javor

Myslivecké sdružení Javor čítá 32 členů. Jejich úkolem je starat se o honitbu, evidovat počet zvěře a ptáků v revíru, jejich zdravotní stav a samozřejmě krmení. Využívají také místní střelnici, kde dvakrát do roka pořádají Okresní soutěž ve střelbě na létající terče. Zajišťují také proškolení nových členů. Zájemce musí nejdříve získat zbrojní pas, opatřit si zbraň a až poté může skládat myslivecké zkoušky. Samozřejmostí jsou hony pořádané na podzim. Myslivecké sdružení Javor také každoročně pořádá Myslivecký bál v sále DK. (Vasková, 2016)

4.12 Kynologický klub

Klub byl založen roku 1960 a soustřeďuje se na výchovu a výcvik psů všech plemen, chovatelství, soutěže, vystoupení pro mládež a veřejnost. Od roku 1971 se pořádá Jarní závod ve výkonu psů v rámci Západočeského, později Plzeňského kraje. Tato soutěž patří svojí tradicí a obsazením k nejprestižnějším.

Jedná se o zájmovou, společenskou, dobrovolnou organizaci, zaměřenou na spolek lidí, kteří vlastní nebo mají zájem o držení, výchovu, výcvik a chov psů všech plemen. Cílem výcviku je zvládnutí svého čtyřnohého kamaráda za všech okolností, nejde jen o výcvik a výchovu pejska, ale důležité je také naučit psovoda správné metodice a postupu při výcviku. Jelikož se Klub nevěnuje jen sportovní kynologii, výcvik probíhá v několika skupinách. Záleží jen na majiteli a jeho představě o výcviku psa. Někomu stačí základní poslušnost a ovladatelnost psa, jiný chce se psem skládat zkoušky a jezdit po závodech. (zkohradek.estranky.cz, 2016)

Obr. č. 18: Zázemí kynologického klubu

Zdroj: zkohradek.estranky.cz, 2016

4.13 Podpora spolků od města Hrádek

Město umožňuje každý rok podat žádost o dotaci na činnost spolků nebo na konkrétní akci v příštím roce. Obvykle obdrží zhruba 30 žádostí a rozdělí se přibližně 40 000 Kč. Tuto částku rozdělí pro místní spolky (cca 5 000 Kč) a méně pro žádosti okolních spolků. Pouze TJ Hrádek dostává 350 000 Kč na pokrytí nákladů na provoz sportoviště. Město také pomáhá finančně při některých kulturních, společenských a sportovních akcích, např.: hradí půjčovné za kroje při Staročeských májích, hradí celodenní akce k oslavám města, roku 2015 to byla akce v přírodním kině k oslavě 690 let vzniku obce a 40 let povýšení Hrádku na město v celkové částce 150 000,-Kč. Ostatní kulturní akce, které pořádá Dům kultury (představení pro děti) nebo Přírodní kino, jsou také finančně dotovány. Při pořádání bálů v sále DK jednotlivé spolky platí za pronájem sálu plnou částku, jejíž výši není možné zveřejnit. (Vasková, 2016)

5 Analýza a hodnocení poptávky po volnočasových aktivitách v obci

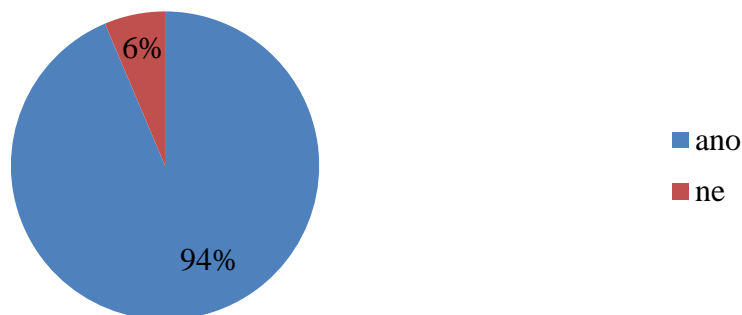
Pro analýzu volnočasových aktivit byla zvolena metoda dotazníkového šetření. Dotazníkové šetření probíhalo v obci Hrádek v průběhu měsíců listopadu a prosince 2015. Dotazníky byly distribuovány v tištěné formě prostřednictvím institucí volnočasových aktivit v Hrádku, prostřednictvím Základní školy, Městské knihovny a také pomocí přátel autorky. Rozdistribuováno bylo 150 dotazníků, ze kterých se vrátilo 94 vyplněných. Návratnost je tedy přibližně 63 %. Z 94 osob, které dotazník vyplnily, bylo 41 mužů a 53 žen.

Dotazník se skládal ze sedmnácti otázek, přičemž poslední otázka byla směřována na osobní údaje – věk a pohlaví respondenta. Ostatní otázky byly jak uzavřeného typu, tak otevřeného. Otázky v dotazníku byly zaměřeny na počet hodin strávených volnočasovými aktivitami v různých obdobích, na celkovou spokojenost s volnočasovými aktivitami ve městě, dále na finanční možnosti a ochotu vynaložit prostředky respondentů na volnočasové aktivity, na zdroje informací o nabídce využití volného času v Hrádku, na způsob trávení volného času respondentů apod. Dotazník je součástí této práce v příloze A.

Věk je jedním z rozhodujících faktorů při výběru volnočasových aktivit. Proto byly pro tuto práci vymezeny následující věkové skupiny. První skupina respondentů byla do 15 let (26 osob), následující v rozmezí 16 -30 let (8 osob), třetí skupina od 31 do 45 let (25 osob), do čtvrté skupiny patřili respondenti ve věku 46 až 65 let (19 osob) a poslední skupinu tvořili lidé starší 65 let (16 osob).

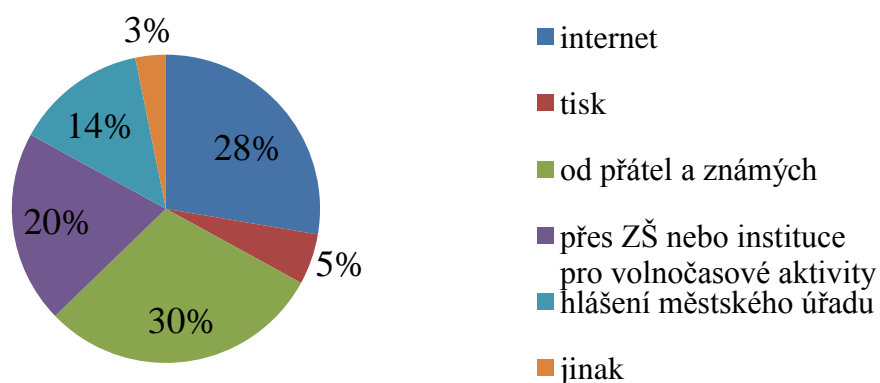
Tato kapitola se dále zabývá rozborem jednotlivých otázek z dotazníku. Grafy v této kapitole byly zpracovány autorkou práce.

1. Víte, jaké možnosti pro trávení volného času jsou v Hrádku nabízeny?

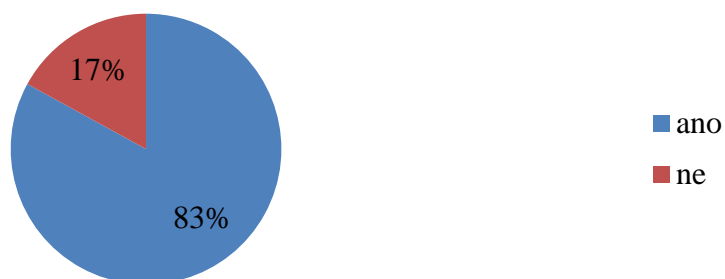
Na tuto otázku odpovědělo kladně 88 respondentů, což představuje přibližně 93,6 % odpovědí respondentů. Zbýlých 6,4 % respondentů odpovědělo záporně.

2. Jak získáváte informace o nabídce volnočasových aktivit v Hrádku?

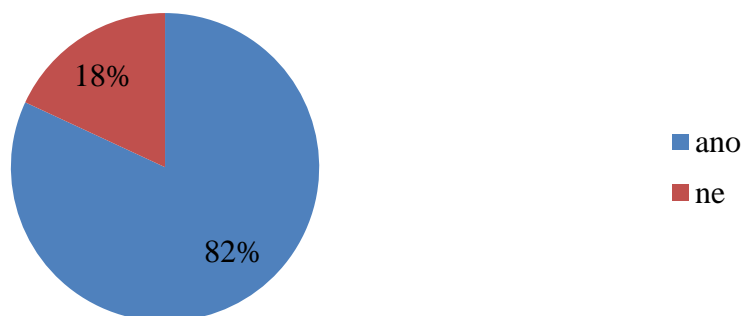
Nejčastější odpovědí na tuto otázku byla možnost „od přátel a známých“, kterou zvolilo 30 % respondentů. Druhé místo obsadil internet s 28 % respondentů. Nutno podotknout, že tyto možnosti volili zejména respondenti z druhé, třetí a čtvrté věkové skupiny. První skupina nejčastěji volila odpověď „přes ZŠ nebo jiné instituce pro volnočasové aktivity“ a naopak respondenti z kategorie 65+ volili odpověď „hlášení městského úřadu“ nebo „jinak“, přičemž upřesnění možnosti „jinak“ znělo: vývěsní tabule nebo plakát.

3. Jste spokojen/a s nabídkou volnočasových aktivit v Hrádku z hlediska kvantity (množství, kapacita akcí, kroužků)?

78 respondentů (tj. 83 %) je spokojeno s nabídkou volnočasových aktivit z hlediska kvantity, zbylých 16 (tj. 17 %) by uvítalo větší výběr kroužků a volnočasových aktivit, více kulturních akcí a lepší propagaci.

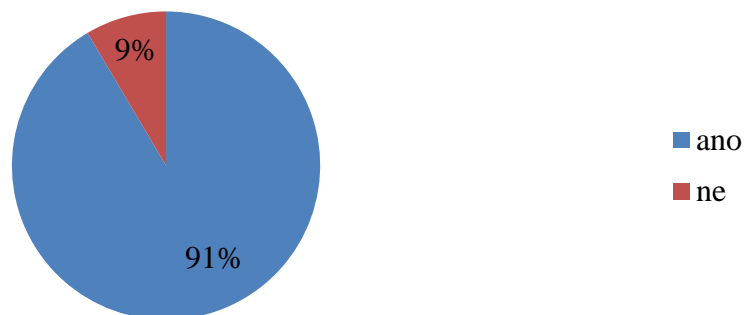
4. Jste spokojen/a s šíří nabídky volnočasových aktivit v Hrádku (rozmanitost, atraktivnost)?

18 % respondentů není spokojeno s atraktivností volnočasových aktivit, uvítali by např. technicky zaměřené aktivity, stěžují si na nedostatek vhodných prostor nebo na nezajímavost nabízených aktivit. Zbylých 82 % respondentů je spokojeno.

5. Jste spokojen/a s nabídkou volnočasových aktivit v Hrádku z hlediska kvality?

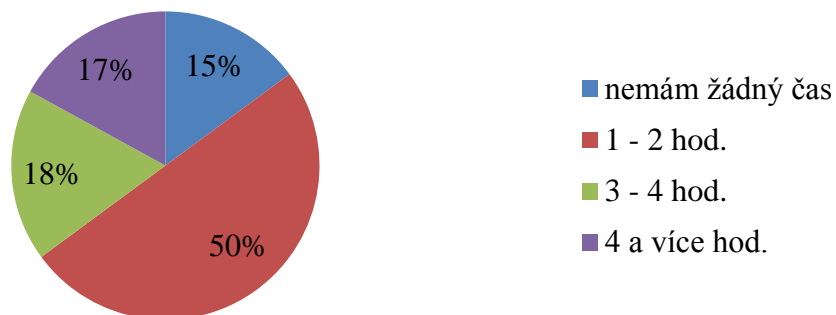

Pouze 9 % respondentů není spokojeno s kvalitou nabídky volnočasových aktivit. Z dotazníků těchto respondentů však vyplývá, že v Hrádku nenavštěvují žádnou volnočasovou aktivitu, takže kvalitu nemohou posoudit a jejich odpověď není relevantní.

6. Jaké aktivity nebo zařízení pro trávení volného času Vám v Hrádku chybí?

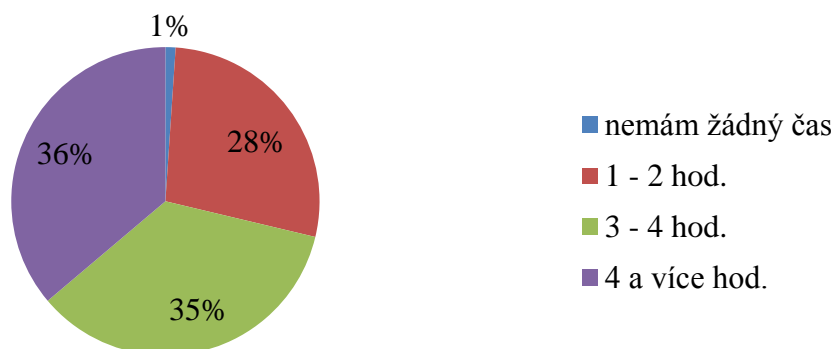
54 % respondentů nepostrádá žádnou aktivitu ani zařízení. Zbylých 46 % respondentů, hlavně z první a třetí věkové kategorie, uvádí tyto chybějící aktivity: restaurace, kavárna nebo cukrárna, koupaliště či bazén, ze sportovních činností pak tenis, basket nebo in-line dráha. Zajímavou odpovědí byla chybějící atmosféra velkoměsta.

7. Kolik času věnujete svým zájmům, odpočinku apod. ve všední den?

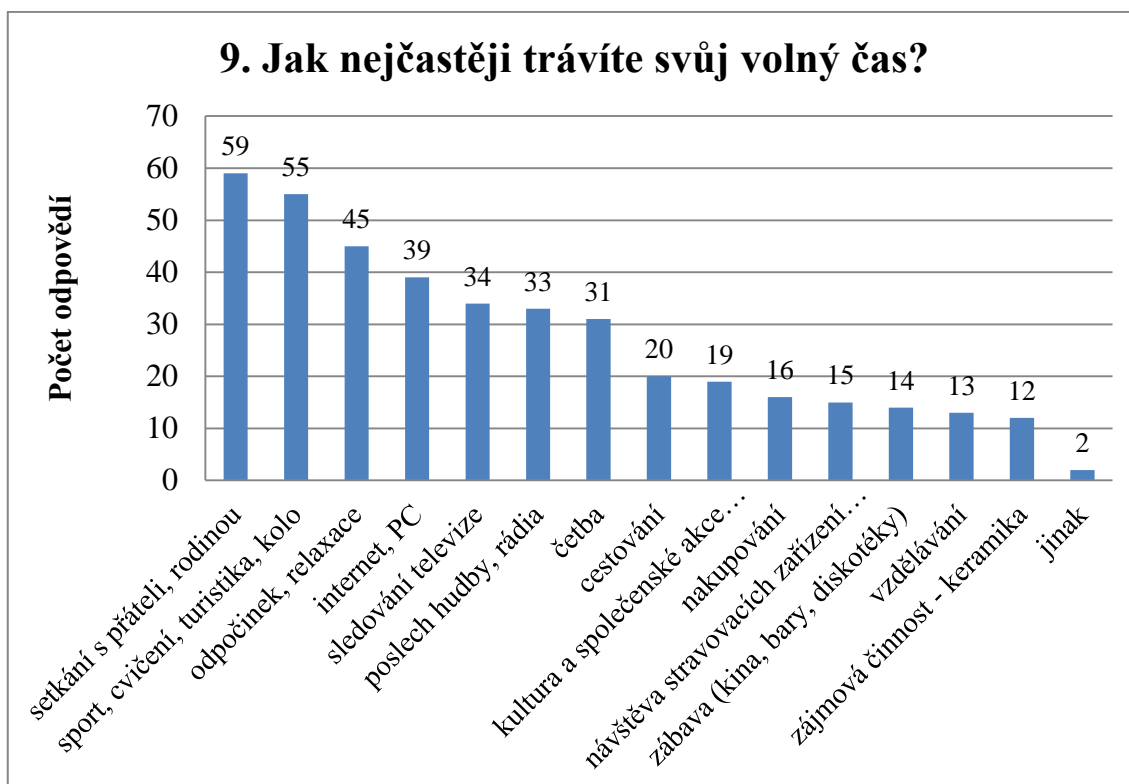
14 respondentů (15 %) na své zájmy a odpočinek nemá ve všední den žádný čas, nejvíce respondentů – 47, věnuje svým aktivitám ve všední den 1 – 2 hodiny. 17 respondentů pak 3 – 4 hodiny a 16 respondentů (hlavně z první věkové kategorie) i 4 a více hodin.

8. Kolik času věnujete svým zájmům, odpočinku apod. o víkendu?

Jak se dá předvídat, o víkendu mají lidé více volného času. Přibližně 70 % respondentů věnuje o víkendu volnočasovým aktivitám 3 – 4 a 4 a více hodin.

Zajímavostí u otázek č. 7 a 8 bylo, že respondenti z kategorie starší 65 let nejčastěji na tyto otázky odpovídali možností b), tedy že ve všední den i o víkendu věnují svým zájmům, volnočasovým aktivitám a odpočinku pouze 1 – 2 hodiny.

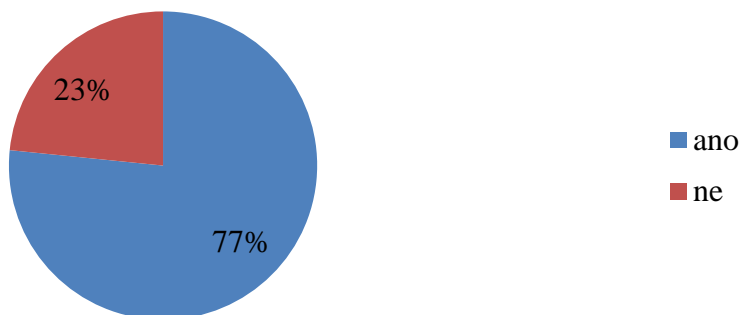

U této otázky mohli respondenti volit více možností, mezi pěti nejčastějších aktivit se tak dostaly – setkání s přáteli a rodinou, sportovní činnosti, odpočinek a relaxace, internet a počítače a sledování televize.

10. Jaké volnočasové aktivity, instituce nebo akce v Hrádku navštěvujete?

Nejčastěji pravidelně navštěvovanou institucí v Hrádku je dle odpovědí respondentů Pionýrská skupina, kterou uváděli respondenti napříč všemi věkovými skupinami. Dále akce Klubu důchodců a jejich jóga, což uváděli hlavně respondenti z poslední věkové skupiny a dále cvičení ASPV pod TJ Hrádek, které uváděli hlavně respondentky z třetí a čtvrté věkové kategorie. Respondenti z třetí a čtvrté věkové kategorie také často uváděli keramiku u spolku NĚ-HA. Nejčastější příležitostně nebo jednorázově navštěvovanou institucí je přes léto bezpochyby Letní kino, které uvedlo nejvíce respondentů ze všech věkových kategorií. Dále sledování fotbalových zápasů TJ Hrádek, což uváděli hlavně respondenti z první až třetí věkové kategorie, nebo v zimní sezóně bály pořádané v Domě kultury zmiňované nejčastěji třetí věkovou kategorií.

11. Jste ochoten/ochotna za volnočasovými aktivitami dojíždět? Pokud ano, jak daleko?

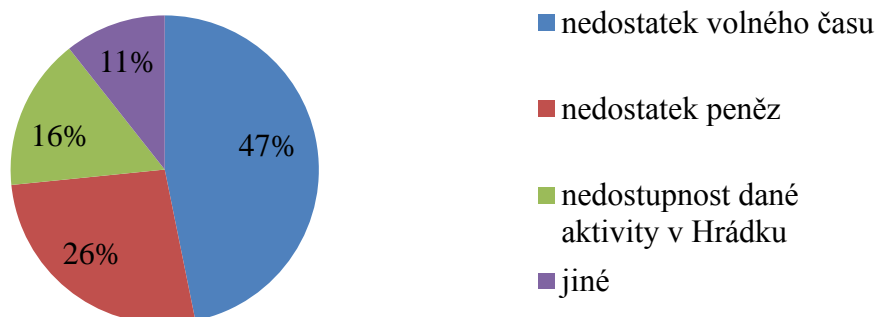

22 respondentů není ochotno dojíždět za volnočasovými aktivitami, 50 % těchto odpovědí bylo od respondentů ze skupiny 65+. Ze 72 respondentů ochotných dojíždět jich bylo nejvíce z první až třetí věkové kategorie a nejčastěji jsou lidé ochotní dojíždět za volnočasovými aktivitami do vzdálenosti 20 km.

12. Za jakými volnočasovými aktivitami a kam dojíždíte?

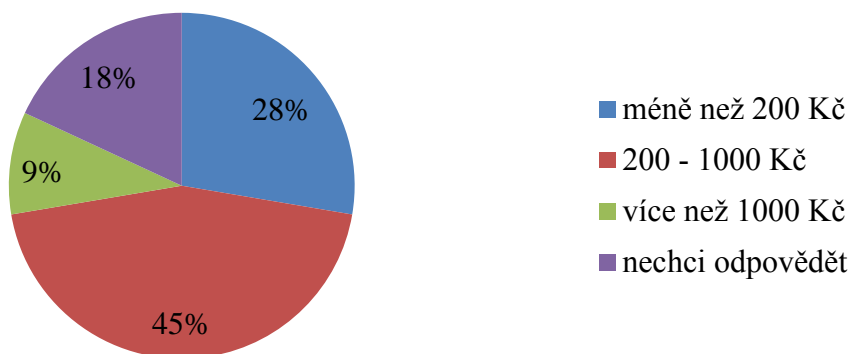
Ze 72 respondentů jich nejvíce dojíždí do města Rokycany nebo do Plzně, nejčastěji za aktivitami typu – bazén, koupaliště, kino, divadlo, návštěva restaurací a kaváren, u mužů také často figuroval hokej. Dále lidé rádi podnikají turistické výlety po památkách.

13. Jaká jsou Vaše hlavní omezení při výběru volnočasových aktivit?

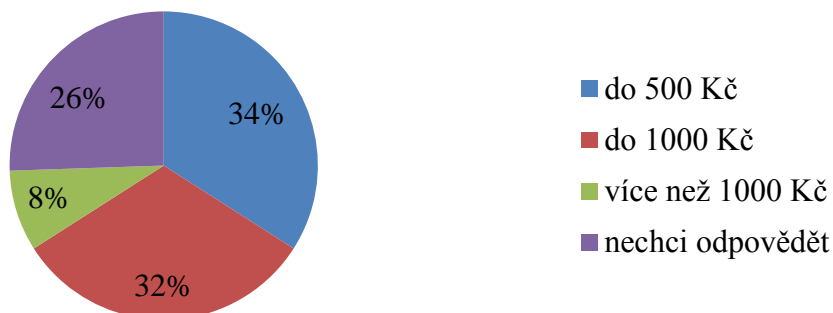
Nedostatek volného času nejčastěji uváděli respondenti ze třetí a čtvrté věkové kategorie. Nedostatek peněz pak uváděli hlavně respondenti z kategorie 65+ a do 15 let. Mezi jiné omezení respondenti uváděli hlavně lenost.

14. Kolik vydáváte za volnočasové aktivity měsíčně?

Méně než 200 Kč vydávají nejvíce respondenti z kategorie 65+, nejvíce odpovědí „200 – 1000 Kč“ překvapivě z věkové kategorie první a poté třetí.

15. Jakou částku jste ochotni/ochotna za volnočasové aktivity měsíčně obětovat?

Podobně jako u otázky č. 14, nejvíce odpovědí s nejnižším cenovým údajem pocházelo od respondentů ze skupiny 65+, ale i ostatní skupiny často volily tuto možnost. Druhou nejčastější odpovědí byla odpověď „do 1000 Kč“, nejčastěji uváděná od respondentů z první a třetí věkové kategorie.

16. Uveďte prosím Vaše případné návrhy na rozšíření nabídky volnočasových aktivit nebo zkvalitnění, zlepšení současné nabídky volnočasových aktivit v Hrádku.

Jak bylo předpokládáno, nejvíce respondentů si přeje obnovení koupaliště, které v Hrádku dříve fungovalo. Již několik let je ale zavřené a chátrá. Tuto možnost nejčastěji uváděli respondenti jak z první a druhé věkové kategorie, tak i ze třetí, kteří toto koupaliště využívali ve svých dětských letech. Druhou nejčastější odpovědí bylo zřízení restauračního zařízení, kavárny nebo cukrárny ve městě, jelikož se zde žádné takové zařízení nenachází. Třetím nejčastěji uváděným návrhem bylo vybudování víceúčelového, multifunkčního hřiště a kurtů nebo haly pro tenis.

Hodnocení volnočasových aktivit v obci Hrádek je tedy vzhledem k povaze města (maloměsto v blízkosti okresního města Rokycany i metropole Plzeň) velmi kladné. Z dotazníkového šetření vyplynulo, že průměrně 85 % respondentů je spokojeno s kvalitou, rozmanitostí i množstvím nabízených volnočasových aktivit v Hrádku.

6 Návrhy na změny v nabídce volnočasových aktivit

Jedním z nejčastěji uváděných návrhů pro zlepšení byla obnova koupaliště. Koupaliště dříve v Hrádku fungovalo, ale jak již bylo výše zmíněno, již několik let je zavřené a chátrá. Velkou měrou se na něm podepsaly také povodně roku 2002, protože koupaliště se nachází v těsné blízkosti říčky Klabavy. Rekonstrukce by byla pro město Hrádek velmi nákladná (přibližně 5 miliónů Kč), a tak obec s obnovou koupaliště nepočítá. Byla by nutná i úprava koryta a břehů řeky Klabavy, protože vlivem povodní došlo ke snížení koryta řeky a koupaliště tak nemá přívod vody. Případná úprava koryta a břehů řeky by byla ale zkomplikována faktem, že se tyto nacházejí také na území obce Dobřív. Obyvatelé města Hrádek a okolních obcí mohou využívat koupaliště a krytý bazén v Rokycanech, které jsou dobře dostupné v letních i zimních měsících. Obnova koupaliště tak není ani ve výhledovém plánu obce do roku 2018.

Dalším návrhem na zlepšení nabídky volnočasových aktivit bylo zřízení restauračního zařízení, kavárny nebo cukrárny, jelikož se ve městě žádné takové zařízení nenachází. Dotazníky respondenti vyplňovali v období listopadu a prosince roku 2015. Nezávisle na tomto dotazníkovém šetření byla v březnu roku 2016 v Hrádku otevřena nová kavárna. Město není jejím zřizovatelem a nijak podnik nepodporuje. Na co se ale město chystá, je vnitřní rekonstrukce Pivnice u Domu kultury. Ta bude zahájena v létě roku 2016. Plánovaný rozpočet je 200 000 Kč a bude sloužit k přebudování sociálních zařízení, rozšíření posezení, odsávání, úpravě kuchyňky a pořízení nového nábytku. I nadále ale Pivnice zůstane spíše místem pro setkání a posezení s přáteli, velké akce se zde vzhledem k velikosti prostor konat nemohou.

Třetím návrhem na zlepšení nabídky volnočasových aktivit bylo vybudování víceúčelového, multifunkčního hřiště a kurtů nebo haly pro tenis. Ve výhledovém rozpočtu do roku 2018 město plánuje společně s TJ Hrádek vybudování nového sportovního komplexu s několika hřišti a lehkootletickou dráhou. Odhadnutá částka je 10 mil. Kč, a je předpoklad získání finanční dotace 7 mil. Kč. Dotaci má přislíbenou TJ Hrádek, město Hrádek by bylo spoluúčastníkem.

V současné době se připravuje rozšíření nabídky některých volnočasových aktivit. Nyní jsou děti zapojené především v Pionýrské skupině Hrádek, ve spolku Ně-Ha, v TJ Hrádek a mohou využívat nabídku od Domu kultury. Totéž platí i pro dospělé a seniory. Pro tyto dvě věkové skupiny se ale město snaží i rozšiřovat nabídku akcí v přírodním

kině. Mimo každoročně pořádaného festivalu Muzika, který bude v červenci, bude letos program obohacen o další koncerty a vystoupení, např. v srpnu koncert The Beatles revival, nebo v září Lucie revival. Vstupné na tyto akce bude částečně dotované městem Hrádek.

Autorčíným osobním návrhem na zlepšení nejen volnočasových aktivit, je vytvoření informačních brožur se základními informacemi o městě, jelikož nic takového město nemá. Brožury by byly k dispozici jak obyvatelům města, tak návštěvníkům například v Městské knihovně, která slouží také jako informační centrum, na pobočce České pošty, v prodejně tiskovin, na Městském úřadě, v Domě kultury apod. Nyní se pár základních informací o městě dá zjistit pouze na webových stránkách města.

Závěr

Cílem této bakalářské práce byla analýza volnočasových aktivit nabízených ve městě Hrádek a jejich hodnocení, získané na základě odpovědí respondentů z dotazníkového šetření prováděného ve městě. Dále pak uvedení návrhů na zlepšení či rozšíření nabídky volnočasových aktivit ve městě, vyplývajících z výsledků dotazníkového šetření. Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část a následně do šesti kapitol. Těžištěm práce je kapitola obsahující rozbor nabízených volnočasových aktivit ve městě Hrádek, dále pak kapitola s výsledky dotazníkového šetření a z nich vyplývající zlepšující návrhy. Analýza nabídky a poptávky probíhala formou sběru informací o stávajících aktivitách ve městě. Vzhledem k tomu, že se jedná o maloměsto, shledává autorka práci nabídku volnočasových aktivit v Hrádku širokou a pestrou. Bezpochyby největším plusem v nabídce volnočasových aktivit je v okolí jediné a unikátní přírodní kino, které navštěvují obyvatelé jak Hrádku, tak i okolních měst a vesnic. Kladně je hodnocen také velký počet dětí i dospělých aktivních v Pionýrské skupině. Autorkou práce byl sestaven dotazník, který byl následně distribuován ve městě. Jeho cílem bylo zjistit názor obyvatel o nabízených volnočasových aktivitách ve městě, jejich hodnocení a případné návrhy na zlepšení. Dotazník vyplnilo celkem 94 obyvatel různých věkových skupin a pohlaví. Dotazník byl respondentům zprostředkován přes instituce pro volnočasové aktivity, Základní školu, Městskou knihovnu a také přes přátele autorky práce. Dotazníkové šetření bylo prováděno v měsících listopad a prosinec roku 2015. V závěrečné části práci byly zpracovány výsledky dotazníkového šetření a uvedeny požadavky a představy občanů ke zlepšení či rozšíření nabídky volnočasových aktivit ve městě Hrádek. Výsledky dotazníkového šetření ukázaly, že 85 % obyvatel je spokojeno se současnou nabídkou volnočasových aktivit v obci a hodnotí ji kladně. Výsledky byly tedy pro město velmi pozitivní. To je významné vzhledem k tomu, že město je v oblasti volnočasových aktivit velmi činné. Z dotazníkového šetření také vyplynulo, že nejvíce obyvatel by si přálo rekonstrukci koupaliště, zřízení restauračního zařízení a vybudování multifunkčního hřiště či víceúčelové haly ve městě. Návrhy byly konzultovány s místostarostkou města, která ke každému poskytla vyjádření. Návrh rekonstrukce koupaliště je z finančních důvodů nereálný, návrh zřízení restauračního zařízení se během zpracovávání této práce vyřešil, v podobě nově otevřené kavárny, a vybudování víceúčelové haly má město Hrádek spolu s TJ Hrádek ve výhledovém plánu

do roku 2018. Celkové výsledky dotazníkového šetření byly předány vedoucím orgánům města a poskytovatelům volnočasových aktivit v Hrádku.

Seznam tabulek a obrázků

Tab. č. 1: Vývoj počtu obyvatel obce Hrádek, 2010-2015	28
Obr. č. 1: Znak města.....	28
Obr. č. 2: Vlajka města	28
Obr. č. 3: ZŠ Hrádek.....	31
Obr. č. 4: MŠ Hrádek.....	31
Obr. č. 5: Znak spolku NĚ-HA	34
Obr. č. 6: Budova DDM (sídlo spolku NĚ-Ha a Pionýrské skupiny Hrádek).....	36
Obr. č. 7: Logo pionýrské skupiny	37
Obr. č. 8: Nová pionýrská chatka	38
Obr. č. 9: Předtančení májovníků	40
Obr. č. 10: Tábor.....	42
Obr. č. 11: Znak TJ Hrádek	42
Obr. č. 12: Tribuna TJ Hrádek.....	43
Obr. č. 13: Klubovna TJ Hrádek.....	43
Obr. č. 14: Multifunkční tělocvična.....	46
Obr. č. 15: Dům kultury.....	48
Obr. č. 16: Letní kino.....	49
Obr. č. 17: Letní kino.....	49
Obr. č. 18: Zázemí kynologického klubu	51

Seznam použitých zkratk

ANP – Ambulantně nápravná péče

ASPV – Asociace sport pro všechny

ČSÚ – Český statistický úřad

DDM – Dům dětí a mládeže

DK – Dům kultury

FAČR – Fotbalová asociace České republiky

MDŽ – Mezinárodní den žen

MŠ – Mateřská škola

MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

MÚ – Městský úřad

ORP – Okresní rada Pionýra

PO – Pionýrská organizace

PS – Pionýrská skupina

SPUCH – Specifické poruchy učení a chování

TJ – Tělovýchovná jednota

ŽBC – Železářny Bílá Cerkev

ZŠ – Základní škola

Seznam použitých zdrojů

Literatura:

ČERVINKA, Antonín a kol. *Práce a volný čas*. Praha: Nakladatelství politické literatury, 1966, 182 s. ISBN 25-057-66.

HÁJEK, Bedřich; HOFBAUER, Břetislav; PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogické ovlivňování volného času: současné trendy*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2008. 239 s. ISBN 978-80-7367-473-1.

HOFBAUER, Břetislav. *Děti, mládež a volný čas*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2004. 176 s. ISBN 80-7178-927-5.

HORNER, Susan; SWARBROOKE, John. *Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času*. Praha: Grada, 2003. 486 s. ISBN 80-247-0202-9.

JAKUBÍKOVÁ, Dagmar. *Marketing v cestovním ruchu*. 2. vyd. Praha: Grada, 2012. 320 s. ISBN 978-80-247-4209-0.

KUBÁTOVÁ, Helena. *Sociologie životního způsobu*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2010. 272 s. ISBN 978-80-247-2456-0.

PÁVKOVÁ, Jiřina a kol. *Pedagogika volného času: [teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času]*. 4. vyd. Praha: Portál, 2008. 221 s. ISBN 978-80-7367-423-6.

SLEPIČKOVÁ, Irena. *Sport a volný čas*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2000. 111 s. ISBN 80-246-0044-7.

ŠERÁK, Michal. *Zájmové vzdělávání dospělých*. 1. vyd. Praha: Portál, 2009, 208 s. ISBN 978-80-7367-551-6.

ŠVIGOVÁ, Milada. *Volný čas a my*. Praha: Svobodné slovo, 1967, 153 s. ISBN 32-013-67.

Ústní sdělení:

Mgr. Lenka Hanzlíková – ředitelka občanského sdružení Ně-Ha, Hrádek, leden 2016

Helena Krtilová – vedoucí DK Hrádek, Hrádek, leden 2016

Mgr. David Redl – předseda TJ Hrádek, Hrádek, březen 2016

Blažena Svobodová – knihovnice Knihovny města Hrádek, Hrádek, leden 2016

Ing. Anna Valešová – ředitelka ZŠ a MŠ Hrádek, Hrádek, leden 2016

Vlasta Vasková – místostarostka, vedoucí Pionýrské skupiny Hrádek, Hrádek, listopad – prosinec 2015, leden – duben 2016

Helena Vondrášková – členka TJ Hrádek, Hrádek, listopad 2015

Webové stránky:

Český statistický úřad: Statistiky [online]. Praha: ČSÚ, 2016 [cit. 04.03.2016].
Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/statistiky>

Hrádek – oficiální web města [online]. Hrádek: Městský úřad, 2016 [cit. 03.01.2016].
Dostupné z: <http://mestohradek-ro.cz/>

Kynologický klub: ZKO č. 320 Hrádek u Rokycan [online]. eStránky.cz, 2016 [cit. 20.01.2016]. Dostupné z: <http://www.zkohradek.estranky.cz/>

Městská knihovna Hrádek [online]. WebKnihovny.cz, 2016 [cit. 18.01.2016]. Dostupné z: knihovnahradek.webk.cz

Pionýrská skupina Hrádek u Rokycan [online]. Hrádek: PS, 2016 [cit. 31.01.2016].
Dostupné z: <http://www.hradekurokycan.pionyr.cz/>

Spolek NĚ-HA [online]. NĚ-HA, 2016 [cit. 18.01.2016]. Dostupné z: <http://www.ne-ha.cz/>

TJ Hrádek z. s. [online]. Hrádek: Redl David, 2016 [cit. 05.02.2016]. Dostupné z: <http://www.tjhradek.cz/>

Základní škola a Mateřská škola Hrádek: oficiální internetové stránky [online]. Webhouse, 2016 [cit. 05.02.2016]. Dostupné z: <http://www.zshradek.cz/>

Ostatní:

p. Svobodová Blažena: „Naše město Hrádek“ – prezentace

Seznam příloh

Příloha A – Dotazník k BP

Příloha B – Mapa okresu Rokycany

Příloha C – Mapa města Hrádek

Příloha D – Mapa polohy města vzhledem k Plzni

Přílohy

Příloha A – Dotazník

DOTAZNÍK

Dobrý den,

jmenuji se Lucie Svatoňová a jsem studentkou Fakulty ekonomické Západočeské univerzity v Plzni. Chtěla bych Vás požádat o vyplnění tohoto dotazníku, který poslouží jako podklad pro provedení výzkumu probíhajícího v rámci mé bakalářské práce na téma „Analýza a hodnocení volnočasových aktivit v Hrádku“. Dotazník má za cíl zjistit informovanost obyvatel o volnočasových aktivitách nabízených v Hrádku, dále zájem o nabízené aktivity a jejich hodnocení, případně návrhy na zlepšení. Vaše odpovědi jsou anonymní, vybírejte prosím vždy jen jednu odpověď (zakroužkováním).

Dotazníky prosím vracejte do 17. prosince 2015 tam, kde jste je obdrželi. V případě nesrovnalostí nebo dotazů mě můžete kontaktovat na email: dotaznik.svatonova@seznam.cz

Děkuji za Váš čas a Vaši ochotu.

Lucie Svatoňová

1. Víte, jaké možnosti pro trávení volného času jsou v Hrádku nabízeny?

- a) ano
- b) ne

2. Jak získáváte informace o nabídce volnočasových aktivit v Hrádku?

- a) internet
- b) tisk
- c) od přátel a známých
- d) přes Základní školu v Hrádku nebo instituce pro volnočasové aktivity
- e) hlášení městského úřadu

f) jiným způsobem (upřesněte) .....

3. Jste spokojen/a s nabídkou volnočasových aktivit v Hrádku z hlediska kvantity (množství, kapacita akcí, kroužků)?

a) ano

b) ne - Proč? .....

4. Jste spokojen/a s šíří nabídky volnočasových aktivit v Hrádku (rozmanitost, atraktivnost)?

a) ano

b) ne – Proč? .....

5. Jste spokojen/a s nabídkou volnočasových aktivit v Hrádku z hlediska kvality?

a) ano

b) ne – Proč? .....

6. Jaké aktivity nebo zařízení pro trávení volného času Vám v Hrádku chybí?

a) Chybí .....

.....

b) Nic nepostrádám

7. Kolik času věnujete svým zájmům, odpočinku apod. ve všední den?

a) na své zájmy a odpočinek nemám žádný čas

b) 1 – 2 hodiny

c) 3 – 4 hodiny

d) 4 a více hodin

8. Kolik času věnujete svým zájmům, odpočinku apod. o víkendu?

- a) na své zájmy a odpočinek nemám žádný čas
- b) 1 – 2 hodiny
- c) 3 – 4 hodiny
- d) 4 a více hodin

9. Jak nejčastěji trávíte svůj volný čas? Můžete vybrat více možností.

- a) sport, cvičení, turistika, kolo
- b) odpočinek, relaxace
- c) poslech hudby, rádia
- d) četba
- e) vzdělávání
- f) sledování televize
- g) internet, PC
- h) nakupování
- i) cestování
- j) návštěva stravovacích zařízení (cukrárna, kavárna, restaurace)
- k) zájmová činnost (keramika apod.)
- l) kultura a společenské akce (výstavy, divadlo apod.)
- m) setkání s přáteli, rodinou
- n) zábava (diskotéky, bary, kina apod.)
- o) jinak:.....

10. Jaké volnočasové aktivity, instituce nebo akce v Hrádku navštěvujete?

Pravidelně:.....

.....

Jednorázově nebo příležitostně:.....

.....

11. Jste ochoten/ochotna za volnočasovými aktivitami dojíždět? Pokud ano, jak daleko?

a) ano – do ..... km

b) ne

12. Za jakými volnočasovými aktivitami a kam dojíždíte?

.....

.....

13. Jaká jsou Vaše hlavní omezení při výběru volnočasových aktivit?

a) nedostatek volného času

b) nedostatek peněz

c) nedostupnost dané aktivity v Hrádku

d) jiné: .....

14. Kolik vydáváte za volnočasové aktivity měsíčně?

a) méně než 200 Kč

b) 200 – 1000 Kč

c) více než 1000 Kč

d) nechci odpovédět

15. Jakou částku jste ochoten/ochotna za volnočasové aktivity měsíčně obětovat?

- a) do 500 Kč
- b) do 1000 Kč
- c) více než 1000 Kč
- d) nechci odpovédět

16. Uveďte prosím Vaše případné návrhy na rozšíření nabídky volnočasových aktivit nebo zkvalitnění, zlepšení současné nabídky volnočasových aktivit v Hrádku.

.....

.....

.....

.....

17. Osobní údaje

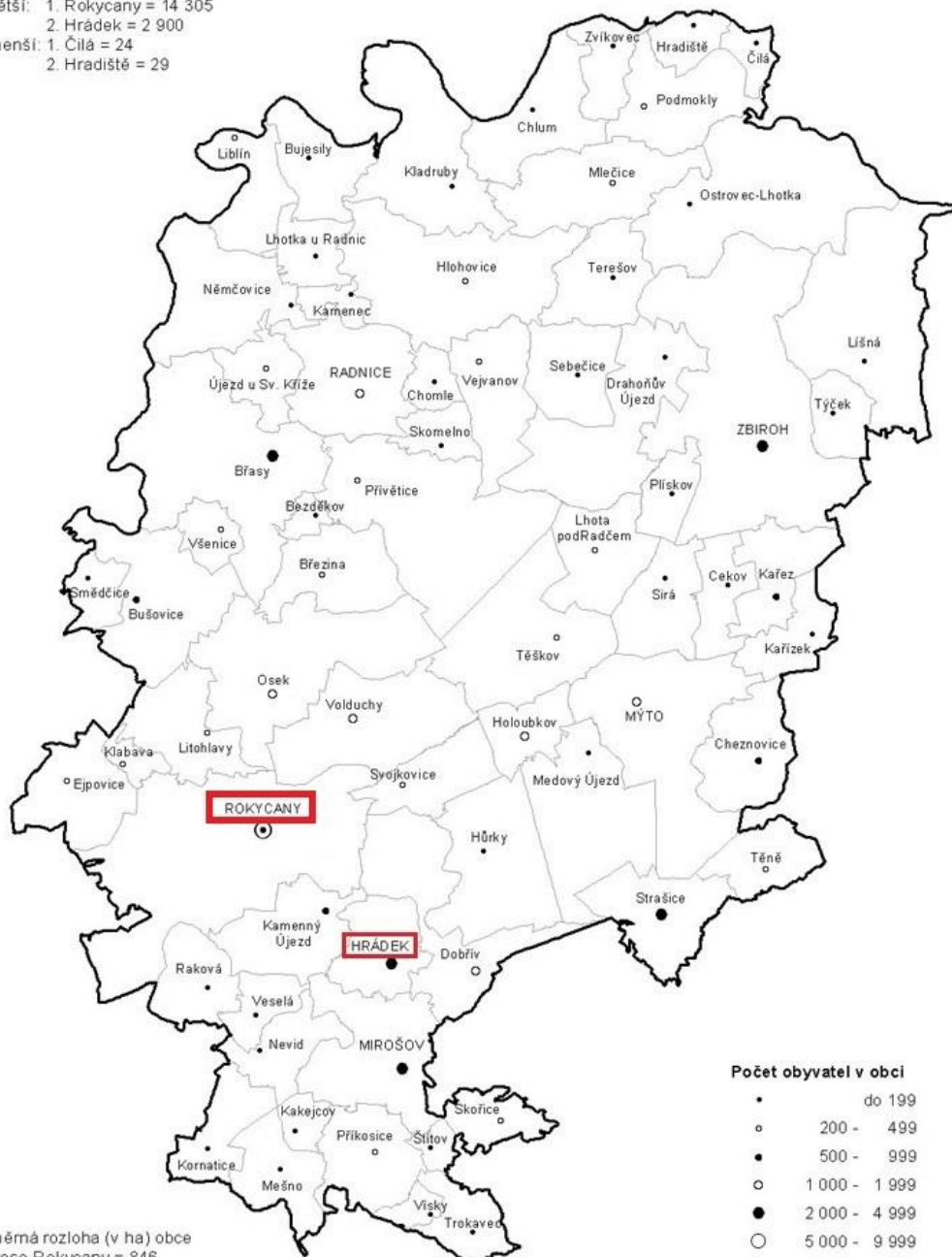
Jste: muž   žena

Jaký je Váš věk? .....

Příloha B - Mapa okresu Rokycany

ADMINISTRATIVNÍ ROZDĚLENÍ OKRESU - STAV K 1.3.2001

Průměrný počet obyvatel obce
v okrese Rokycany = 673
Největší: 1. Rokycany = 14 305
2. Hrádek = 2 900
Nejmenší: 1. Čiá = 24
2. Hradiště = 29

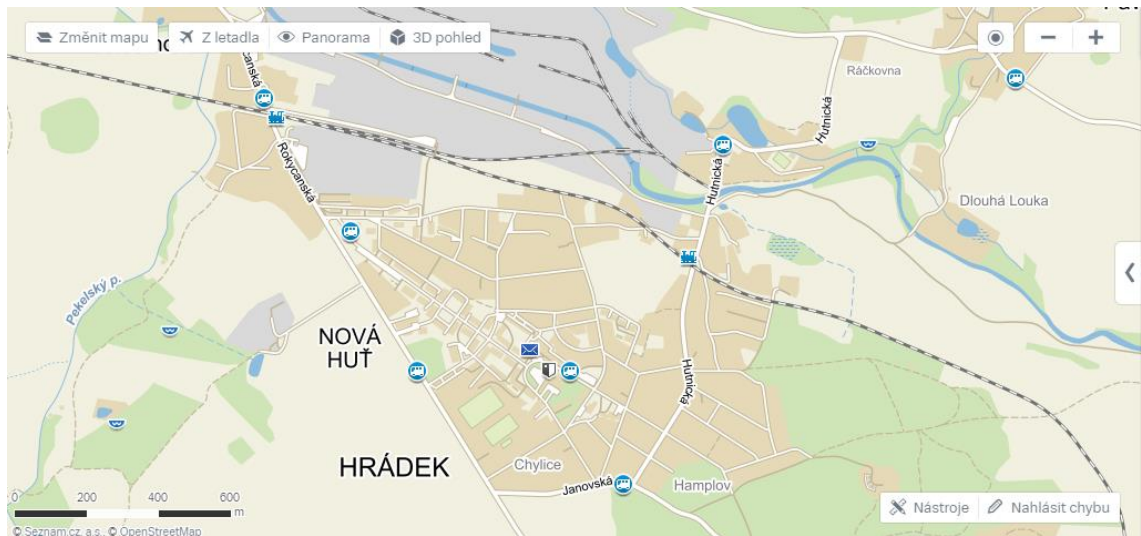
Průměrná rozloha (v ha) obce
v okrese Rokycany = 846
Největší: 1. Zbiroh = 3 194
2. Rokycany = 3 098
Nejmenší: 1. Bezděkov = 120
2. Štítov = 130

Počet obyvatel v obci

- do 199
- 200 - 499
- 500 - 999
- 1 000 - 1 999
- 2 000 - 4 999
- 5 000 - 9 999
- ⊙ 10 000 a více

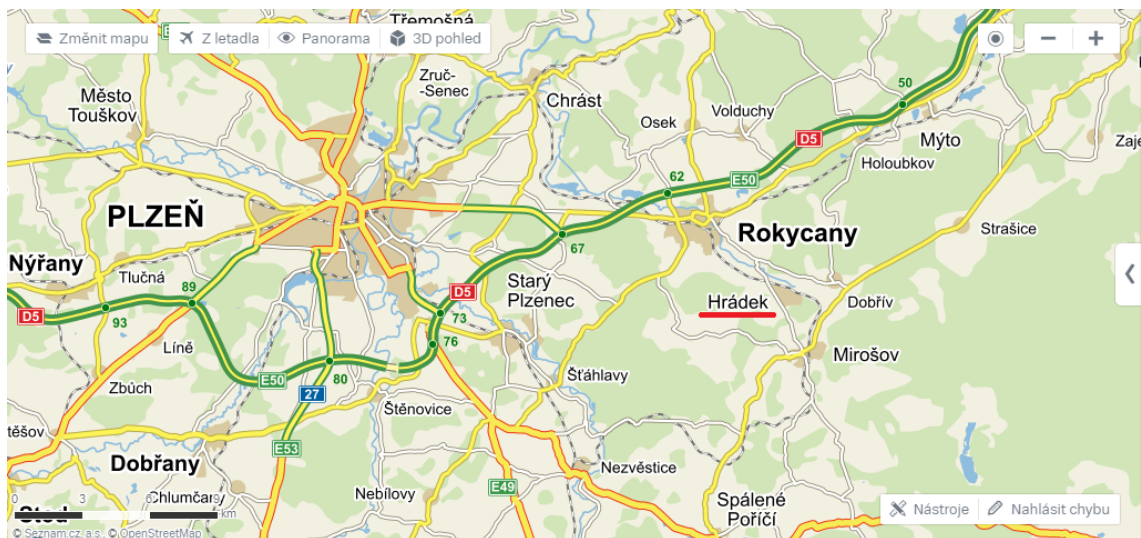
NÁZEV MĚSTA
Název obce

Příloha C – Mapa města Hrádek

Zdroj: mapy.cz, 2016

Příloha D – Mapa polohy města vzhledem k Plzni

Zdroj: mapy.cz, 2016

Abstrakt

SVATOŇOVÁ, Lucie. *Analýza a hodnocení volnočasových aktivit v Hrádku*. Plzeň, 2016. 70 s. Bakalářská práce. Západočeská univerzita v Plzni. Fakulta ekonomická.

Klíčová slova: volný čas, volnočasové aktivity, analýza, dotazníkové šetření, Hrádek.

Bakalářská práce se zabývá analýzou a hodnocením volnočasových aktivit ve městě Hrádek. Cílem bakalářské práce je analýza a hodnocení volnočasových aktivit v Hrádku a následné uvedení návrhů na zlepšení či rozšíření nabídky volnočasových aktivit, vyplývajících z výsledků dotazníkového šetření. V úvodní části práce jsou vysvětleny odborné termíny související s volným časem a volnočasovými aktivitami a dále jsou uvedeny základní informace o městě Hrádek. Hlavní část práce je věnována analýze nabízených volnočasových aktivit v městě Hrádek a jejich hodnocení, které vyplynulo z výsledků dotazníkového šetření prováděného mezi obyvateli města. Na základě výsledků dotazníkového šetření uvádí závěrečná část práce návrhy na zlepšení či rozšíření nabídky volnočasových aktivit ve městě Hrádek.

Abstract

SVATOŇOVÁ, Lucie. *Analysis and evaluation of leisure time activities in Hrádek*. Plzeň, 2016. 70 p. Bachelor Thesis. University of West Bohemia. Faculty of Economics.

Key words: leisure time, leisure time activities, analysis, questionnaire survey, Hrádek

This Bachelor Thesis is a follow analysis and evaluation of leisure time activities in the town of Hrádek. The aim of the Bachelor Thesis is to analyse and evaluate leisure time activities in Hrádek followed up by suggestions for improvement or extension of leisure time activities based on the results from the questionnaire survey. There is the explanation of the special terms connected to leisure time activities in the introduction of the Bachelor Thesis and also basic information about the town of Hrádek. The main part of the Bachelor Thesis is working with the analysis of offered leisure time activities in Hrádek and evaluation the these activities based on results of questionnaire survey done by Hrádek residents. Based on this evaluation there is the end part of the Bachelor Thesis suggesting possible extension of leisure time activities in Hrádek.